

ABONAMENTUL
 un an 24 Cor.
 jumătate an 12
 lună 2
 anul de Duminică pe un an 4 Cor.
 în România și America 10 Cor.
 în România și străinătate nr. de
 zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la adm-
 nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Adresa la Tron...

Viena, 15/28 Maiu.

Vam înștiințat prin telefon despre sosirea la cancelaria Curții a adresei prin care I. P. S. Sa Mitropolitul Ioan Meșianu și episcopii N. Popea Iela Caransebeș și I. I. Papp dela Arad, în numele credincioșilorce pătoresc, roagă pe M. Sa să nu se înare a subscrie proiectul de lege alui Apponyi.

Potrivit obiceiului dela cancelarie, ministrul unguresc a fost și el înștiințat despre asta, și în aceeaș vreme când referentul afacerilor din Țara Ungurească îi va raporta M. Sale despre adresa suslăudată și-i va prezenta-o chiar, ministrul responsabil, contele Apponyi, va avea și el gata răspunsul.

Deocamdată e știut, că adresa a fost primită la cancelarie înainte de a se fi înfățișat ministrul Apponyi cu rugarea de a i-se sancționa proiectul școlar. Deci M. Sa a fost pus în stare de a mai discuta și a se mai gândi asupra afacerii înainte de a da proiectului kossuthist putere de lege. E știut deasemeni, că dintre celelalte biserici greu lovite de Apponyi (biserica română unită, sârbii și sașii) nici una nu și-a luat osteneala ori curajul să vină cu protest până la Tron. Măcar că o pășire bărbătească a păstorilor tuturor bisericilor, de bună seamă ar fi zguduit poziția lui Apponyi și la tot cazul ar fi înălțat sufletul credincioșilor.

Au binemeritat dela posteritate sinoadele dela Arad și Sibiu, cari prin hotărârile lor au determinat adresa prelaților bisericii greco-orientale și au pus astfel pe mitropolit și episcopi în stare să-și ridice cuvântul întru apărarea drepturilor autonomiei acestei biserici naționale.

Furia lor...

(R) »Budapesti Hirlap« în numărul său de azi se ocupă pe larg de adresa episcopatului bisericii dreptmăritoare răsăritene. Trebuie că afacerea îl doare rău pe contele Apponyi, pentru că »B. Hirlap« se năpustește cu o nemaipomenită furie asupra prelaților și bisericii naționale române.

Dând știre — după »Tribuna« — despre hotărârea episcopatului de a trimite adresă M. Sale; numitul ziar scrie:

»Știrea aceasta este cu mult mai de mare însemnătate, decât să nu ne ocupăm mai pe larg cu ea, pentru că ea aruncă lumină asupra chipului de cugutare a bisericii gr. orientale, asupra scăderii sentimentului constituțional al ei și asupra tendențelor în serviciul cărora s'a

angajat această biserică, în frunte cu episcopii ei și cu întreg organismul...«

Faptul că mitropolitul și cei doi episcopi au ascultat dorința credincioșilor lor, am putea zice: *dorința a tuturor românilor*, de a protesta la tron împotriva tendențelor lui Apponyi, numitul ziar îl ia drept »scădere a sentimentului constituțional« și se arată grozav de supărat: cum se poate, ca o biserică să se ocupe și cu lucruri de pe lumea aceasta, »să ia poziție încontra constituției și a unității statului și să-și cheltuiască puterea în slujba *politice de rassă*«, în loc de a se mărgini la »lucrurile din cealaltă lume!...«

»Pentru că — urmează numitul ziar — cecece au săvârșit prelații și alți factori ai bisericii române gr.-orientale împotriva proiectului amintit și ce săvârșesc acum, când proiectul e primit deja în Cameră, nu este decât alimentarea cu material a acelei agitațiuni naționale, al cărei scop este *ca prin mijloace bisericesti și izolare de limbă, românii din Țara Ungurească să fie susținuți în situația lor de neam deosebit*«.

Apoi da: biserica noastră e națională, și ținem la ea pentru că veacuri dearândul ne-a fost scut. În clipa în care ne-am convinge că organizarea și instituțiunile ei servă în mâna stăpânirii lumești drept mijloace de a ne *desnaționaliza*, cum se întâmplă cu rutenii, ori a ne stângeni în avântul și lupta națională, cum se întâmplă cu slovacii catolici, desigur că nu ne-am mai putea însufleți pentru ea. Adevărul este și acum, că noi, popor și prelați, sărim în apărarea *fiicei* ei: a școalei și dacă n'am fi noi, *biserica* vie, numai între zidurile bisericeii fără duh n'am găsi scăpare, nici ajutor... Au germanii, slovacii, rutenii și alți catolici biserici pompoase: dar lipsind *duhul național* dintrânsele, acele biserici au ajuns cel mai primejdios loc de desnaționalizare, iar episcopii lor agenți ordinari și teroriști față de orice preot iubitor al *neamului*, dacă acest neam nu este cel unguresc!

Nici nu ne putem închipui decât *biserică scut națiunii*, condusă de păstori cari își pun sufletul pentru turmă, căutând ca *românii să rămână neam deosebit* cum i-a zidit Dumnezeu, iar nu să ne contopim cu alte neamuri!

Deputații noștri au spus-o toți, că proiectul lui Apponyi tocmai asta țintește: luându-ne școlile, să ne slăbească și biserica și astfel să ne facă mai accesibili pentru maghiarizare. Ca un mare farizeu ce este, Apponyi a tăgăduit atunci asta, zicând că urmărește binele nostru: vrea să ne dea puțința să învățăm ungurește, să putem ajunge în slujbe mari și bune... În scrisesele lui »Budapesti Hirlap« își dă însă arama pe față. Pune pe diacul său să scrie, poate că a scris ori dictat chiar el, după cum urmează:

»Adresa vorbește de cultură română națională, pe care proiectul vrea s'o nimicească. Dar oare are îndreptățire de a

fi cultură română națională altundeva decât în România?

»Cultură națională într'un stat nu poate fi decât una și astfel și în Ungaria nu poate fi decât una și *numai ungurească*. Pentru dezvoltarea unei culturi naționale străine nu dă drept nimănui legea de naționalități, și astfel nici bisericii române ortodoxe«.

Asta s'ar putea susține în Germania, unde față de 58 milioane germani sunt abia 2 milioane străini, ori în Franța, unde toți locuitorii sunt d'un neam. Dar în Țara Ungurească, unde față de 8 milioane unguri sunt tot atâția »străini« (să le zicem așa), dar străini cari toți fac parte din câte un neam mare și vechiu, mai mare și mai vechiu decât ungurii, — nu se potrivesc cuvintele acestea! Doar însuș legea de naționalități, știe atâta și »B. Hirlap«, zice: »Oricare naționalitate din patrie, locuind împreună în masse mai mari pe acelaș teritor, să se cultive în limba sa maternă până la gradul unde începe instrucția superioară academică«...

Știți ce scrie însă numitul ziar maghiar? Scrie că Apponyi tocmai asta vrea: să învețe copiii desăvârșit ungurește chiar la sate, ca astfel să-i ajute ajungând la școlile înalte, unde se fac doctori, advocați ș. c. l. Câtă nerușinare! Dar la școlile înalte nici nu e vorba de cultură națională, ci *specială*. *Cultura națională generală* se face în școlile medii și durere, pentru marea mulțime a românilor încă multă, foarte multă vreme, *școlile dela sate* vor rămâne singurele în cari li-se cultivă sufletul. A îngreuna instrucția de aici, dând-o într'o limbă pe care copiii nu o înțeleg și vor uita-o și după ce au învățat-o, asta e a-ți bate joc de oameni și de Dumnezeu!

Și încă ceva: dacă e să se ajute de vreme la învățatură, e credem, mai g. abnic să lași copilul român să învețe românește pentru a intra în gimnaziile românești, că cei cari țin să între în gimnaziile ungurești, și se vor duce apoi la universitate, se vor îngriji ei să știe ungurește. Și la nici un caz nu-i cu dreptate ca pentru 200—250 câți se duc pe an la universitate, să nenorocești sutele de mii români de pe la sate, cari rămân la coarnele plugului.

Cât privește tăgăduirea dreptului nostru de a avea o cultură națională aici, în Țara Ungurească, e pur și simplu o prostie. Dreptul acesta îl avem dela Dumnezeu, ni-s'a dat d'odată cu viața. Poetul, prosatorul ori bărbatul de știință român din Țara Ungurească nu-și va cere niciodată îngăduință dela stăpânire pentru a *cugeta, simți și scrie românește*, iar suma cugetării, simțirii și scrisului lor este *cultură națională română*, ori le place ori nu îngâmfaților din Budapesta. Și o sută de Apponyi de-ar fi, nici atunci nu se va putea împiedica geniul românesc să nu se manifeste prin mintea atâtor fii luminați ai săi!

Dar să mergem mai departe.

Se mai întreabă numita foaie:

»De ce dar episcopii români gr.-or.

se duc înaintea M. Sale apostolice ca luptători, apărători și propagatori ai culturii naționale? Asta nu poate avea decât o singură cauză, și anume, că ei nu numai vorbesc în limba valahă, ci *sunt cu inimă românească, cugetă cu minte românească* și pe cetățenii unguri cu buze valahe (vorbă lată ungurească! Trad.) vor să-i izoleze (despartă) de ungurime și cu ajutorul organizării bisericești să i țină pentru viitoarea marea Dacoromânie nu numai ca pe unii cari vorbesc românește, ci și simt cu inimă românească și cugetă cu minte românească și ca element străin aici, privesc la Țara Românească drept patrie a lor.»

Dumnezeu să nici nu dea sănătate decât mitropoliților și episcopilor români, cari simt și cugetă românește și au bărbăția s'o spună asta. Incolo nu ne simțim străini în țara asta, ci știm că ea ne este patrie înainte de a fi pășit puiu de ungur p'aici și vom iubi-o toată viața, lăsând cu limbă de moarte s'o iubească și urmașii noștri. Tot așa de adevărat este, că ni-se umple inima de bucurie când ne gândim că este și o Țară Românească... Iar că în carte ar fi scris să se întemeieze odată o *Dacoromânie*, o mare împărăție română, de ce ungurii să-i certe pe episcopi?... Asta-i taina viitorului și mare nărod este omul, care crede, că printr'un proiect de lege ori prin orice măsură luată în virtutea unei întocmiri omenești, o să împedecă voința lui Dumnezeu și zăgaz să pună lucrurilor ce se ascund în vălul nepătruns al viitorului.

Ce zăpăceală este în mintea chiar a celor mai luminați unguri, se poate judeca din următoarele: »Budapesti Hirlap« recunoaște că avem dreptul să ne cultivăm în limba noastră, în școală și biserică, »ba chiar să căutăm dreptul nostru în limba maternă la autorități și să folosim limba în viața comună«. Zice însă că acest drept îl avem ca *cetățeni singuratici*, dar nu ca — popor. Dar atunci de ce chiar legea dela 1868, — art. XLIV care ne asigură aceste drepturi, se numește legea de — *naționalități*?

Mai zice:

»Nicăiri în lume statul nu lasă ca fie confesiunile, fie societățile, ori poporul, să crească pe fiii săi așa cum ele vor...«

Toate aceste, bine înțeles, pare a le scrie »Budapesti Hirlap« pentruca la urmă să poată încheia:

»Zău a sosit vremea să ne gândim, cum am putea împiedeca biserica română gr. orientală în tendințele ei separatistice naționale...«

Iar noi, tocmai în virtutea scriselor ziarelor ungurești, o să ne gândim cu atât mai ales la întărirea bisericii și să nu fie cu puțință a se arăta în biserica română episcop care nu simte și nu cugetă românește!

Sufragiul universal este acum la ordinea zilei. El preocupă, și trebuie să preocupe, întreaga opinie publică a țării. Căci numai prin introducerea lui se va putea pune capăt regimului oligarhic și autocrat, numai prin votul universal fără restrângeri se va putea asigura triumful democratismului și umanitarismului.

Cei dela putere e natural să se împotri-

vească în ruptul capului acțiunii pentru acest vot, dar opintirile lor vor rămânea fără efect. Căci e nerezistibilă forța milioanei și voința poporului trebuie implinită.

Trebuie să se înceapă pe toată linia propagandă pentru introducerea sufragiului universal, ca să fie strâns cu ușa guvernului care se codește a se achită de angajamentul luat. Trebuie pornită o agitație puternică în această direcțiune, cu atât mai mult, cu cât Majestatea Sa pretinde împreună cu noi introducerea sufragiului universal.

Se afirmă chiar, că regele nu mai este învoit a primi în audiență pe nici un ministru, afară de *Wekerle* (care va avea să-i refereze asupra chestiilor dela ordinea zilei). Nu vrea să știe nimic, de nici un alt proiect, decât despre proiectul despre sufragiul universal. Până nu va prezintă guvernul în cameră acest proiect, până atunci n'are ce mai căută în Burgul din Viena nici *Andrássy* cu garanțiile constituționale, nici *Apponyi* cu proiectele școlare, nici *Darányi* cu legea despre întărirea marilor proprietari, nici *Kossuth* cu trenurile și nici *Günther*, care, la propunerea lui *Rákosi*, voiește să dea libertate numai presei scrise ungurește.

Stăm foarte aproape de drumul, care va pune față în față feudalismul modern cu voia poporului împilat.

Iar voința poporului este voința lui Dumnezeu...

Clubul deputaților naționaliști contra lui Rákovszky. Aseară s'au întrunit deputații naționaliști, aflători la Budapesta, ca să discute asupra procedurii lui *Rákovszky*, care în ședința de ieri a camerei i-a detras cuvântul deputatului *Vlad*. Clubul naționalist a decis, să aducă chestia în discuție la ședința de mâine a camerei, înainte de ordinea zilei.

Se tem. Nu e de fel surprinzător, dacă guvernul și întreaga coaliție se teme de curentul democrat, care începe a prinde tot mai multă putere. Deprinși a ținea totdeauna ascuns adevărul, ca mulțimea să nu-l știe, și se poată fi ademenită, aristocrații și nemeșii își tem acuma pielea de ziua răsplăței.

Și ca să mâne apa din nou pe moara scrintitei idei șoviniste, au găsit un prilej bun în scrisesele democratului *Pernestorfer* din Viena, care între altele, a scris în revista sa, că *orice cultură e națională*. Mănecând dela acest adevăr, pe care îl mărturisește orice om cu vederi mai largi »B. H.« de ieri înfruntă pe socialiști pentru cuvântul, că ei lucrează împotriva ideii naționale.

Dar dacă se pare, că socialiștii la noi sunt atât de antinaționali și mai ales antinaționali maghiari, cauza este a se căuta tocmai în minciuna, în care e învălțată atât de mult trâmbitata idee șovinistă.

Dacă este națională orice cultură, atunci *națională trebuie să fie și cultura românească*, slovăcească și sârbească. Nu văd cei dela »B. H.«, că arma, de cari se folosesc e cu două tășuri!?

»Magyarország« de azi se ridică împotriva dușmanilor interni, cari sunt tiszaiștii, drabantii și socialiștii și deplânge în acorduri elegiace tendințele lor antinaționale și înfruntând pe de altă parte presa opozițională, termină astfel:

»Imprejurarea aceasta face de tot grea noastră națională. Nu trebuie să luptăm numai puterea rezistentă *de sus*, ci și *în jos* cu minciuna, cu calomnia, cu suspiciunea, cu murdăria și cu nizuințele, cari intenționează dismembrarea și distrugerea puterii naționale. În Ungaria rentul național trebuie să învingă nu numai dușmanii externi, ci și interni. Ii va și învinge nu ne îndoim, dar aceia cari au făcut să învingă și au îngreunat această învingere, nu merită altceva, decât dispreț din partea națiunii.«

Acest dispreț se va revărsa însă tocmai asupra celorce au monopolizat și au întortochit ideea națională maghiară. Nime altul, afară de coaliție, nu s'a făcut vrednic de acest dispreț, căci ea, atât în forma coaliției, cât și în opoziție și în toate manifestările politice de până acum s'a folosit de ideea națională ca de un mijloc comod pentru a-și face mendrele particulare mergând cu mult peste hotarele permise, căci au început ofensiva și asimilarea elementelor maghiare, câtă vreme ar fi trebuit să se mărturiască la sprijinirea culturii naționale maghiare în cadrele date.

Nu vor învinge niciodată luptele naționale maghiare ale coaliției, căci ele sunt cele mai meșchine lupte politice și *ele* sunt infectate de minciună, calomnie, suspiciune, murdărie și toate celelalte — ci va ieși triumfător adevărul și dreptatea: *ideea naționalismului democrat*.

Orice cultură e națională. Acest adevăr să fie luat în cumpană, și atunci alături de cultura națională și rațională maghiară se va dezvolta cultura națională românească, slovăcească, sârbească, ruteană etc., va pieri boala de mania șovinismului contagios, și țara se va întări și va progresa.

Transacțiunea. Ministrul președinte austriac *Beck* va veni la Budapesta Duminecă, ca să discute cu *Wekerle* asupra termenului reluării tratativelor vamale. Se crede, că în săptămâna viitoare apoi se vor relua tratativele la Budapesta pe baza elaboratului guvernului austriac și pe planului lui *Kossuth*.

O deputațiune la Kossuth. Ministrul de comerț era obișnuit să primiască numai deputațiuni, care să-i aducă la cunoștință alegerea de președinte onorific al partidului independist nu știu de unde, cari să-l laude și să-i mulțumească pentru meritele patriotice și pentru năzuințele șoviniste. Era obișnuit numai cu deputațiuni, de paradă. Ieri însă a avut parte de o deputațiune, cari i-a spus adevărul, iar nu la tămâiat.

O deputațiune de 20 mici industriași s'a plâns, că ministrul și guvernul nu se interesează de soarta micilor industriași, ci numai de binele celor mari și avuți. *Kossuth*, văzând, că deputațiunea își uitase de cădelniță a plecat să iasă. Atunci iese din gloată un croitor *Varga* și spune:

»Dacă domnul ministru vorbește așa cu noi, atunci mergem de aici, căci aici nu mai avem ce căuta«. Iată cum se adevărește, că acest guvern și voiește să facă și nu face nimic pentru popor și pentru oamenii mici.

Delegațiunea ungară se va alege numai la toamnă, iar nu înainte de vacanțele de vară, precum se intenționa până acuma.

În ședința de ieri a camerei s'a ajuns până la articolul 28 al proiectului lui *Darányi*. S'a trecut apoi la interpelațiuni. Ședința s'a ridicat la orele 2 și jumătate.

Tisza și Hieronymi citați. Comisia pentru controlarea încheierii socotelor a decis în ședința sa de ieri, să citeze pe Tisza și pe Hieronymi pentru descurcarea chestiei cu cele 550 mii cor. Wekerle, care a fost de față la ședința a susținut, că nu e vorba de manipulație necinstită, ci despre o dare de seamă necorectă și a propus, ca Tisza să fie invitat din partea guvernului, să-și dea sama. Comisia a hotărât cu o majoritate de 7 voturi, să citeze pe Tisza și Hieronymi la proxima sa ședință.

Mandatul lui Ivanka. Plânsorile aduse împotriva mandatului dela Bazin al lui Ivanka s'au discutat în ședința de ieri a comisiunii camerei. Excepțiunile lui Ivanka nu s'au primit, ci s'a decis cercetarea amănunțită a cazului. Comisia va continua pertractarea la 20 Iunie.

Partidele austriace. Reprezentanții partidelor germane, cari voiesc să se concentreze într'un singur club, au hotărât să nu primească în acest club pe Hock, pentru că e prea liberal, iar pe Kuranda și Ofner, pentru că sunt ovrei. Alegătorii ovrei din Boemia și Moravia cari au votat peste tot cu germanii împotriva socialiștilor, sunt supărați din cauza aceasta.

Socialiștii creștini voiesc să candideze la postul de președinte al camerei pe directorul de consiliu Weisskirchner. Până acum era vorba de Ebenhoch, dar prietenia acestuia cu socialiștii creștini s'a stricat.

Criza croată. Deputații croați se vor întruni la Budapesta înainte de a ajunge proiectele lui Kossuth în cameră, ca să se înțeleagă asupra tacitei, ce vor observa-o la dezbaterile lor.

Ziarul »Obzor« este informat, că fostul ban al Croației, contele Khuen a petrecut o seară în Körös la episcopul Drahobeky, împreună cu vicecomitele comitatului Körös-Belovár. Faptul acesta este adus în legătură cu numirea episcopului de locuitor de ban pentru cazul, că Pejacevici ar demisiona. Se afirmă de altă parte, că banul va fi numit comisar regesc cu putere deplină.

Săcuii vreau să maghiarizeze comitatul Brașovului. O deputațiune de săcui va prezenta mâine ministrului de interne un memorandum, provăzută cu 1800 semnături, prin care se cere adnexarea alor 22 comune, aparținătoare comitatelor Treiscaune, Odorheiu și Târnava mare, la

comitatul Brașov. Intre aceste comune sunt: Baraoltul, Bătanul mare și mic; Aita uscată, Căpețul, Miclăușoara, Aita de mijloc, Aita mare, Berlinul, Ormenișul, Agoșinul, Racășul de jos și de sus. Dacă s'ar lipsi aceste comune la comitatul Brașovului, atunci populația maghiară a comitatului ar număra 160 mii, conform memorandumului săcuiesc, iar românii și sașii ar fi numai 84 mii. Actualmente în comitatul Brașovului sunt numai 31 mii maghiari. Dar sunt zadarnice sforțările lui Andrassy și ale micilor săi satrapi. În Brașov e numai statuia moartă a lui Arpád.

In Bosnia s'a pornit o mișcare națională democratică din partea sârbilor. Un comitet a luat o rezoluțiune, în înțelesul căreia:

1. E neapărată trebuința de organizarea politică și economică a sârbilor pe bază democratică.

2. Scopul organizării este guvernarea absolut autonomă a țării, lucru, care se poate obține numai prin constituție.

3. Spre a obține aceasta, elementul indigen trebuie să formeze un întreg mare.

Se intenționează convocarea unei adunări naționale pentru dezbaterile acestor trei puncte. Presa coalitționistă, în frunte cu »B. H.« atrage atențiunea guvernului asupra acestei »surprize« bosniace.

Alegerile în România.

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

București, 17/30 Maiu. Peste câteva zile țara este chemată la vot: se fac adică alegerile pentru Cameră și Senat, cele două corpuri legiuitoare. Dela un capăt la altul al României e o mișcare neobișnuită, căci dela 1881, când deputații și senatorii au fost chemați să proclame regatul, n'au fost vremuri mai de mare însemnătate ca aceste, pe cari le străbatem acum. Fruntașii țării cari vor fi aleși sunt adică chemați să se rostească asupra marelui chestie a țărănilor, să lecuiască starea desnădăjduită care înainte cu două luni a pus țara întreagă în flăcări.

Lupta electorală pe chestia asta se și dă: liberalii, chemați să facă rânduială în țară, țin să aducă la cunoștința alegătorilor că vor cu tot

dinadinsul să ridice pe țărani la starea nenorocită în care se află, — iar conservatorii, cari au părăsit puterea după izbucnirea răscoalei, trag la indoială că ar fi bună calea pe care purced liberalii. Discuția între cele două partide este nu se poate mai vie, întrunirile electorale se țin lanț și — dupăcum e obiceiul țării — învinuirile împrumutate curg potop.

Duminecă s'au ținut întruniri în toate orașele mai mari ale țării: în București, Iași, Craiova, Brăila, Ploiești etc. Cei doi șefi de partide — d-nii D. Sturdza și P. Carp — umblă pretutindeni și îmbărbătează pe amici. Indoială nu încap: învingerea are să fie a liberalilor. Vă voi raporta la timp.

Viitorul Austro-Ungariei.

La Londra a apărut de curând o carte importantă, în editura Archibald Constable, sub titlul »The futur of Austria«, al cărei autor se ascunde sub pseudonimul Scotus Viator.

Ziarul »Berliner Tageblatt« cu data de ieri publică la loc de frunte o dare de seamă asupra acestei cărți, pe care o crede a fi opera unui român întemeindu-și această părere pe credința, ce-o are autorul articolului din ziarul berlinez, că numai un bărbat de stat român putea să urmărească de aproape evenimentele politice, ce se desfășură atât în monarhia austro-ungară cât și în Orientul european, evenimentele cari decid și asupra rolului politic al României pe lângă alianțele statelor Europene.

După această carte viitorul Austro-Ungariei apare foarte problematic, cu atât mai mult, că încă este o enigmă succesiunea la tron a arhiducelui Francisc Ferdinand, care a știut să țină până acum în cel mai mare secret planurile sale de domnie.

În afară de aceasta viitorul imperiului habsburgic se spune, că este grav amenințat de neînțelegerile dintre Austria și Ungaria pe deoparte, și de certurile dintre diferitele popoare pe de altă parte. Intre Viena și Budapesta s'a urmat până acum un joc de șah, căutând când una când alta să facă trăsătură de »mat«.

Chiar și introducerea votului universal în Austria, precum și numirea baronului Aehrenthal ca ministru comun de externe, sunt tot atâtea trăsături contra politicienilor din Budapesta.

S'ar fi făcut anume următoarea socoteală: Austria nu poate opune rezistență Ungariei, cât timp

PĂSTORILOR.

Se risipește turma lăsată de păstor,
Căci lupii stau la pândă, nu-și lasă prada lor.
Dar vai și de păstorul rămas fără de turmă,
Căci lupii și pe dânsul îl sfășie la urmă!

Traian Ioan Lipovanu

IZBĂVIT.

Ieri la mormântul Tău, când m'am oprit,
— Un fariseu, necredincios în minte —
Eu nu credeam în taina celor sfinte,
Că de peire Tu ne-ai izbăvit...

Preoți cu jalnice cuvinte
Evangelia pătimirei Tale
Cucericii stam, incremențiți de jale.

Și mi-am adus de veacuri lungi aminte.

Cu torțe-aprinse 'n noaptea învierii
Cântau azi: »Să ne luminăm popoare
Că iată pus-u-s'a sfârșit durerii...«

Și un cutremur stă să mă doboare
Când am pătruns solia mângâierii:
Peirii noastre Tu i-ai pus hotare.

B u d a p e s t a, Aprilie 1907.

I. Delin

M A M E I.

Ce suspini, văzându-mi fața galbină și istovită?...
Mamă dragă! pentru mine, nu mai plânge de
[acum.

Tot atâta-i... suferința pentru mine e ursită
De tovarăș, pe-al vieții colțuros și rece drum!

Tu mă vezi, cum noaptea întreagă gârbovit,
[plecat spre masă
Scriu mereu muncit de gânduri; nesfârșitele
[veghe

Mă slăbesc, iar norii negri veșnic inima-mi
[apasă
Care năbușit se sbate în noianul de dureri!

A ta inimă de mamă, mistuește-se de milă,
Și alătura cu mine suferi, poate și mai mult;
Tu mă mângâi iubitoare; mie par'că-mi este silă
Mângâierea ta de mamă, s'o pricep și s'o as-
[cult!...

Căci sub ghiarele durerii și simțirea-i amorțită...
— Pe un orb îl doare dacă de lumină îi vor-
[bești

Mamă dragă, pentru mine tu suspini nefericită,
Pentru soartea mea amară lacrimi scumpe ri-
[sipești.

Și aș vrea să mi uit dureria barem când is lângă
[ține,

Ca să nu ști cum trăiește copilășul tău iubit
Și să-mi pot închide 'n suflet nesfârșitele suspine,
Ca să fățărăsc, o! mamă, că 's voios și fericit!

Dar nu pot... mi-s tulburi ochii, stânși de-a plân-
[sului durere

Și pe buza-mi ofeită zimbetu! e ca străin
Și 'nzadar mi-ai cere-o clipă de liniște, mângâiere
Nu găsesc, perși și dânsa în o mare de venin!...

Dar' acuma simt o șoaptă, ce mă chiamă către tine,
Par'că aș simți azi lipsa dulce-a sfintei mângâieri
Ostenite mi-se curmă năbușitele suspine,
Potolite par'că-s astăzi valurile de dureri!

Și zimbesc deși a silă — zimbetu-mi ironic pare
Și-s voios, deși durerea stăpânește-mă și azi,
Mamă dragă, mamă dragă, curmă lunga și supărare
Și înseninează dragă 'ndureratul tău obraz!

Șterge-ți ochii, nu mai plânge... lacrimile tale sfinte
Picură pe al meu suflet și mai multe suferinți...
Uită, iarăși sunt copilul de demult, blând și cuminte
Pe obrăzi-mi stânși, depune, mamă sărutările
[ferbinți!

Și alină-mi sbuciumatul suflet ce 'n dureri se
[sbate,

Spune-mi iarăș sfinte basme, din vieța de copil,
O! revoacă-mi iar în minte duici nimicuri ce-s
[uitate,

Ca să mi pară azi vieța ca și-atuncea: un idil!

Ca să uit de mine însumi, de a traiului povară,
Ce apasă anii-mi tineri ca un lanț cumplit și
[greu,

Mamă dragă! vreau trecutul să-l trăiesc o clipă iară,
O! desmeardă-ți și sărută-ți până poți copilul tău!

Aurel Păscuțiu.

guvernul nu este sprijit de un parlament al poporului creștin. Ungaria va fi și ea silită să introducă sufragiul universal, frângându-se prin această reformă acele trucuri geometrice, ce s'au stabilit la înființarea cercurilor electorale, ca la votare să iasă numai candidații maghiari, rămânând pe seama naționalităților un număr neînsemnat de scaune în parlament. Și s'a tras concluzia: Austria va ieși împuternicită prin alegerile de pe urma votului universal, iar Ungaria va ieși împuternicită prin alegerile de pe urma votului universal, iar Ungaria va trebui să-și cheltuiască toate forțele sale pentru a nu cădea învinsă față de naționalități și de socialiști, cari în urma sufragiului universal vor umplea băncile Camerei deputaților din Budapesta.

De acest lucru pare a se fi convins acum chiar și bărbații de stat unguri, cari încep să vadă viitorul Ungariei cu mult pesimism. Ei văd cu mare îngrijorare, cum croații le întorc spatele, căutându-și interesele lor panslaviste, ei văd cum celelalte popoare: români, sărbii, slovaci, după patruzeci de ani de maghiarizare, în loc să se contopească cu rassa maghiară, din contră s'au desvoltat mult pe teren economic și cultural, astfel că nu mai poate fi ascunsă existența națională a acestor popoare, ori câte legi ar mai încerca kossuthiștii să aducă pentru maghiarizarea lor.

Și se mai spune în această carte, apărută la Londra, că în cazul unei separațiuni a Ungariei de către Austria, aceasta din urmă va putea încă conta pe armata ei, care va continua să-și păstreze organizația ei anterioară, pe când Ungaria va trebui să-și formeze o armată proprie, pentru care însă îi lipsește deocamdată totul. Austria va putea conta pe sprijinul altora, Ungaria însă nu va putea să țină pept deodată contra austriacilor și contra naționalităților. Acesta este în rezumat cuprinsul cărții.

(Cu această chestie ne am mai ocupat când a apărut în revista »Spectator» cuprinsul acestei cărți.)

Dela frați.

»Vieța Basarabiei«, ce apare în Chișineu (Basarabia) cu litere latine, scrie:

Corurile noastre bisericesti. Ce e mai plăcut pentru noi creștinii, decât o cântare armonioasă a unui cor bine alcătuit din glasuri tinere, curate și tari...

Pornim aici vorba despre corurile bisericesti. Doar imnurile religioase cu cuvintele lămurit pronunțate au un farmec neîndoelnic chiar și

pentru cei necredincioși. Ascultându-le omul simte o adevărată ușurare, o mulțămire interioară, iar sufletul i-se înalță și cugetele se îndreaptă spre bine.

Se înțelege, că unde corul cântă mai frumos, unde cuvintele sunt pronunțate mai lămurit, acolo și lumea năvălește mai mult.

În Chișineu coruri bine alcătuite avem numai la metropolie, la ambele gimnazii și la seminarul duhovnicesc; și vedem că la acestea biserici și lumea se stringe mai mult și mai cu mulțămire.

Însă pe de alta parte vedem și aceea, că vine la acestea biserici mai mult publicul inteligent, care înțelege bine limba rusească, iar vedem puținii oameni din prostime și mai ales din moldoveni, cari nu înțeleg limba slavo-bisericască.

Ce să mai vorbim despre satele, unde nu s'aude nici limba moldovenească prin biserici nici cântarea armonioasă. Și iată acolo lumea se duce cu »Sancta Simplicitas« în piept să asculte cuvintele dumnezeiești măcar pe limba neînțeleasă.

Ne dăm voe a gândi, că dacă ar fi organizate coruri bune și pe la bisericile cele mai mici de prin marginile orașului, unde imnurile s'ar cânta în limba moldovenească, apoi și poporul prost mai cu mare mulțămire ar veni la slujba dumnezească, ce nu prea se observă în timpul de față.

Vre-o 35 și mai bine de ani înăpoi când ministrul de culte s'a gândit să deschidă un seminar, unde s'ar pregăti profesori pentru școlile sătești din Basarabia, el n'a vrut s'aleagă un alt loc pentru seminariul acesta mai bun decât Bairamcea, un târgușor mic, lipsit de orice civilizație și uitat de toată lumea. Și iată de atunci ba chiar și până astăzi seminariul acesta de profesori pentru școlile primare, duce o viață atât de păcătoasă în Bairamcea, că vai de capul lui. Profesorii, cari erau trimiși în seminariul din Bairamcea pentru deșteptarea și educarea tinerilor elevi și viitorilor profesori sătești, se uitau la școala aceasta ca la o pedeapsă și făceau toate chipurile ca mai de grabă să fugă dintr'ansa, ce, firește, pentru seminar aducea urme rele. Fără nici o îndoială, că dintr'o școală ca aceasta nu puteau să iasă buni învățători, înarmați cu îndeplina știință în lucrul acela, care îi aștepta pe ei în profesiunea lor. Nu rareori se putea de văzut pe la sate tineri învățători, ieșiți din seminariul dela Bairamcea, cari nu știau a face măcar un pas înainte în lucrul învățării și a deșteptării poporului, pentru slujirea căruia erau însemnați.

Starea tristă, în care se află seminarul din Bairamcea, mult îi supără și pe profesori și pe elevi, și ei adeseori se plâneau înaintea autori-

țăților școlare înalte. Mai temei profesorii și elevii seminarului cereau, ca școala să fie mutată din Bairamcea într'un oraș mare, de pildă ca Chișinău, unde ei tot șar mai veni în fire și s'ar mai simți și ei, că trăiesc între oameni cu civilizație, — dar glasul plângerilor lor chiar și până acuma rămâne un glas al strigătorilor în pustietate. Câteodată tot se mai auzia, că seminarul va fi mutat din Bairamcea în alt loc, deci totdeauna zvonurile rămăneau zvoniri.

Acuma iarăși mereu se poartă niște zvonuri, că seminarul profesorilor sătești va fi mutat într'un alt târgușor mic — Cornești, dar ele foarte le strică inimile profesorilor și elevilor seminarului, fiindcă și aceștia și aceia așteaptă cu o nerăbdare cu totul altceva, și anume mereu se gândesc la Chișineu.

Ne mirăm ministerului de culte, cum de el nu vrea să înțeleagă, că trebuie mai și mai de grabă a realiza cererile și dorințele acelora, dela cari atârnă viitorul poporului Basarabiei?!

Satul Țipala, ținutul Chișineului.

În grele împrejurări își petrece viața sa școala poporană în Basarabia. Luăm de pildă măcar școala zemstvei din satul Țipala. Edificiul școlii cât-cât nu se risipește: păreții îi sunt ciuruși, așa că iarna trecută profesoara de acum nu muștia, ce să facă de frig și de receală. Ferestrele edificiului sunt joase și întunecoase, ba încă și aceea adese ori fără geamuri.

Ș'apoi cu toate acestea se mai zice, că moldovenii noștri nu se trag la învățătură, că fug de școală pe cât colo! Nu te ducă Dumnezeu, să ai vr'un băiat: ia vr'o școală de aceea, pe cum este școala în satul Țipala, c'apoi ai să șezi tot cu grija în spate, că va reci bietul la dracul, și încă-i cată să-l duci la cimitir!

Astă iarnă de bine de rău școlii din sat i-au fost date de posesorul local niște paie de foc, dar și acelea nici n'au fost aduse la școale, fiind că sătenii nu s'au învoit să dea nici oameni, nici care pentru a le aduce de pe deal. Sătenii noștri îndeobște de mulți de acum și-au pierdut credința sa în așa școli, așa că nu vor, să facă nimic în folosul lor.

Și în așa împrejurări școala noastră din sat a fost nevoită s'o ducă iarna întreagă. Câtă supărare și câtă nevoie a tras sârmana profesoară a școlii iarna trecută — apoi numai Dumnezeu primească.

Acuma dar satul poate să se mai bucure o leacă, fiindcă de cu primăvară »zemstvo« a început a zidi în sat un nou edificiu pentru școală, așa că acuma tot s'o mai putea de zis, că satul măcar are școală bună.

ȚIGANII.

(Pastel.)

E noapte. Între corturi focul
Aruncă raze de lumină
De oameni pajșteța e plină
Și de căruțe plinu-i locul.

Figurile li-s obosite
Și ochii negri li-s ferbinți;
Lucesc sub buze roșii dinți
Și pletele li-s încălcite...

Și-i larmă mare, toți vorbesc
Ar vreă să 'mpartă ce-au furat;
Vătavul iese 'nconjurat
Și încep de se sfădesc.

Fețele-acum li-s contractate,
Pumni încheștați ridică 'n vânt,
Bat cu călcăiul în pământ
Sunt gata a se bate.

Târziu, când liniște se face,
Ei rânduri — rânduri se trântesc
Pe iarbă jos, și ațipesc...
Și-adorm pe rând... Și totul tace...

S'a stins și-a focului văpaie,
Pământ și cer au adormit,

Iar luna plină i-a 'nvălit
Cu razele-i bălaie...

Doar mai alături, lângă care,
Dintr'un tufiș, s'aude lin
Plângând vioara... Un suspin
De lebedă, ce moare...

Pompiliu Robescu.

POEZII POPORALE.

De pe Valea-Câmpului. — Culese de Petrița Mișuța, învă.

Părăuș, de lângă moară
Cură limpede cerneală,
Să-mi cernesc și eu portuțu
De când mi am lăsat drăguțu.
Daiă cum pot să-l cernesc
Că mai tare îl dalbesc,
Ba eu de m'oi mânia
Mi-oi da portul la asprele
Și fața la rumenele.

Când va fi o sărbătoare
M'oi găta ca și o floare,
Ș'oi ieși până 'n uliță
Gata ca și-o păuniță,
Ș'oi păși din paș răruț
Și mi-oi găsi alt drăguț.
Numa un deget mi-oi întinde.
Cinci și șasă mi oi cuprinde.

Mătrăgună 'n trei livezi
Ca al meu drăguț nu vezi,
Că-i pe el cămașe albă,
Numai gura lui mi-e dragă,
Ochii lui is mure negre
Rău mă tem că îl voi pierde.

Că l-am mai pierdut odată
Și l-am căutat lumea toată
Și l-am aflat la o fată
Fata vrea că să-l sărute
Dumnezeu să nu-i ajute.

Culese de Pavel Funeriu, Seleuș.

De-ar fi dată Dumnezeu
Să fi fost murit eu,
Când am fost fată micuță
Să nu fiu badii drăguță,
De-ar fi dată Precesta,
Să fi murit și badea,
Când a fost copil micuț,
Să nu-mi fi fostă drăguț.

Foaie verde de pe baltă
Dumnezeu să nu fi dată,
Astă dragoste 'nfocată
Astă dragoste 'ntre noi
De năcaz la amândoi.

În satul Teleșovca, ținutul Sorocei, nu de mult a fost prins vestitul p'aici tâlhar Teodor Bejănar. Anul trecut Bejănar s'arise la poșta de stat, ce ducea bani la stația Rahni. Unul din părtașii acestei năpădiri a fost prins și spânzurat, dar singur Bejănar a scăpat. Nu zăbavă vreme el a făcut o ucidere de om cu scop de prădare la gara »Ocnița«, și a fost prins, însă a fost pedepsit ușor, fiindcă n'au fost de față destule dovezi: a fost dat la închisoare pe 2 și jumătate ani. După asta Bejănar iarăși s'a apucat de trebile lui. În satul Cosouți el a ucis pe tovarășul său Didencu, pe care l'a slobozit într'un prădător în Nistru. Degrabă poliția din Iampoli, l'a prins, însă Bejănar d'al doilea a fugit dela închisoare, după ce a mai furat 13 cai din economia lui Aleinikov și 13 boi din economia proprietarului din satul Teleșovca. În timpul de pe urmă Bejănar își făcuse reședința sa în pădurea Cosouților, și de aici pândea și făcea năvăliri prin prejur. Aici în pădurea Cosouților Bejănar și a și fost prins de poliția din Soroca. Locuitorii, înștiințați despre asta, foarte mult se bucură, fiindcă din cauza lui Bejănar ei pierduse odihna.

Din străinătate.

Rusia.

Disolvarea dumei. În cercurile oficiale din Petersburg a produs impresie foarte rea împrejurarea, că în ședința de ieri a dumei s'a respins condamnarea teroriștilor. Deputații radicali, cari sunt compromiși în conjurațiunea contra țarului nu vor fi extradați, conform rezultatului votărei de ieri a dumei. Astfel disolvarea dumei se așteaptă în fiecare zi.

Țarul despre dumă. În cursul audienței de alaltăieri a deputaților, țarul a discutat cu ei activitatea de până acuma a dumei și la urmă a declarat, că duma imperială până acuma n'a săvârșit muncă productivă.

În ședința de ieri a dumei s'a discutat chestia agrară. Timpul vorbirilor fiind fixat pe minută, oratorii s'au grăbit să-și spună punctul de vedere. Vorbirea lui Stolypin a fost atacată cu patimă numai din par-

Trandafir de pe ogoară
Spune-mi bade și te joară
Mai ai altă lelișoară?
Că de ai alta mai dragă
Eu mă pun și zac beteagă
Și trei zile nu mă scol,
Ci mă las în drum să mor
Să mă calce carăle,
Să se mire mândrele,
Ce plătesc dragostile.

Trandafir crescut în iarbă
Iubește-mă bade dragă,
Foaie verde mătrăgună,
Iubește-mă 'n astă lume
Că pica frunza de nuc
Și nu ne vedem mai mult
Tu te duci în cătanie
Eu rămân pe-aici pustie.
Tu te duci în altă țară,
O ce dragoste amară!

tea lui Rodicev. Pe urmă s'a încheiat discuția asupra chestiei, rămânând 69 oratori, fără fi putut vorbi.

Conferența de pace.

Guvernul japonez ține în secret chestiile, pe cari voiește să le suleveze la conferența dela Haga. În general se crede, că rezultatul practic al conferenței va fi neînsemnat. Presa nu se prea însuflețește de această conferență.

Serbia.

Conflictul dintre Pașici și Vuici. Regele încă n'a decis cu privire la demisia lui Vuici. Pașici vrea să calmeze pe radicalii noi, jărtfind pe ministrul de interne Protiți, ca astfel să pună capăt obstrucției.

Macedonia.

Mișeliile bandelor grecești. Din Monastir se arunță ziarului triestin »Piccolo«: În întreg vilaetul situația este de tot critică. Pretutindenii domnește cea mai mare mizerie; prețul articolelor alimentare crește înspăimântător. Bande grecești și sârbești cutrieră întreg vilaetul pustiind, jefuind și arzând. În Bagarovo au ucis două femei aromâne, pentru că au stat în contact cu familia aromâne. În Srebno au ucis doi neguțatori bulgari și patru aromâne. Tot acolo bandiți greci i-au tăiat amândouă urechile unui preot bulgar. În împrejurimile Monastirului s'au comis în ultimele două săptămâni 13 omoruri politice.

America.

Conflictul americano-japonez. Conform unei telegrame din Londra, președintele Statelor-Unite, *Roosevelt*, a adus la cunoștința guvernului din California, că dacă nu va înceta jefuirea și maltratarea restauratorilor japonezi, va întreprinde miliția în favorul lor. Președintele a declarat, că nu va suferi, ca din cauza slăbiciunii autorităților locale să fie călcate în picioare pacte de stat. Guvernorul din San-Francisco a primit ordin, ca să mobilizeze miliția.

Africa.

Constituția statului Oranje, dupăcum a declarat ministrul coloniilor, lordul *Elgin*, este deja sigură. Mai trebuie rezolvate numai câteva chestii de formă. Peste câteva zile se va promulga deja noua constituție a statului Oranje.

Greva din Transvaal. În băile de aur de pe pământul burilor sunt angajați foarte mulți muncitori chinezi, cari în timpul din urmă au început să fie tot răsvrățitori, așa, că nu pot ajunge la înțelegere cu ei. Ca să se poată preveni orice eventualitate, guvernul a dispus trimiterea de trupe la fața locului, după cum i-a comunicat unui ziarist substitutul de prim-ministru din Transvaal, *Smuts*. Aceste trupe nu se vor depărta până nu se va restabili pe deplin ordinea și până nu se vor calma spiritele.

Adunare învățătorescă.

Mediaș, în Maiu 1907.

Despărțământul Mediaș-Ibașfalău al »Reuniunii gr.-cat. din Arhidieceasa de Alba-Iulia și Făgăraș« și-a ținut estimp adunarea s'a cercuală în orașul Ibașfalău, Duminecă în 19 Maiu, desfășurând și aici cu demnitate mândrul și prețiosul ei steag, pe care cu litere de aur sunt imprimare cuvintele: »Știință și progres«, cari sunt idealul bunăstării și propășirii în cultură a popoului românesc.

După sofa liturgie, prea onoratul domn protopop Georgiu Simu, în cuvinte frumoase, bine-simțite și cu un ton și înțelepciune ce-l caracterizează, arată menirea corpului învățătoresc, în acestea timpuri grele, dând expresiune bucuriei de a putea primi și găzdui învățătorimea din 2 tracte protopopești.

Indată după aceasta președintele Izidor Dopp, ocupând locul prezidial la masa așezată în mijlocul sfintei biserici, din motivul, că secretarul Ioan Pavel nu a fost de față, propune și adunarea primește ca efectuarea lucrărilor scripturistice ale acestei adunări să se încredințeze membrului Ioan Mișu inv. în Șoala. Acesta mulțumește.

După aceea, acelaș președinte, prin o vorbire mai lungă și sentimentală deschide adunarea, arătând rolul și chemarea învățătorului, puterea și valoarea învățământului, atrăgând atențiunea totodată a învățătorilor asupra stării noastre culturale, ca să fie sentinele neadormite, acum în timpul cel mai periculos de desvoltare.

S'a constatat peste tot, că toate lucrările adunării, precum și discuțiunile ce au urmat, au fost la nivel cuvenit. Membrii reuniunii au dovedit în lucrările lor și de astădată mult tact, multă prudență și profundă cunoștință față de cauzele școlare.

Pe lângă multele lucrări de valoare ale adunării generale din sesiunea actuală se remarcă tot mai mult și sentimentul de stimă și de grațitudine a membrilor reuniunii față de binevoitorii și sprijinitorii lor.

Momentele cele mai însemnate din aceasta adunare au fost următoarele:

1. Învățătorii din tractul Ibașfalăului s'au prezentat cu toții fără nici o excepțiune, din protopopiatul Mediașului însă au lipsit 8 membrii ordinari. Ce e mai trist din partea acestora e faptul puțin măguitor, că nici barem nu și-au motivat absențele. Folosindu-ne de mijloacele, cari chiar aceia ce au absentat le-au produs, credem, pe viitor tot mai mult va crește interesul față de reuniune.

2. Dizertațiunea »Despre manualele în școlile noastre populare gr.-cat. din arhidieceză«, lucrată și predată de membrul nostru Ioan Mișu din Șoala, a fost considerată de bine succasă. Tot astfel prelegerea practică: »Desvoltarea nr. 6« predată de membrul nostru Inocențiu Borza inv. în Valchid, în jurul căreia s'a încins o discuție foarte lungă și interesantă, a fost considerată de bine succasă. S'a accentuat însă dorința ca pe viitor, diferiții prelegători să se pregătească mai temeinic cu diferitele probleme, cu atât mai vărtos, că acestea servesc ca teme de model.

3. Din raportul casei s'a constatat cu vădită bucurie, că despărțământul nostru progresează. La aceasta adunare s'au încasat restante în suma de 114 coroane, fără o însemnată sumă, care deja înainte de adunare s'a administrat cassarului general. Pe lângă preastimatul domn dr. Alexandru Morariu, care solvind taxa de 40 cor., a devenit primul nostru membru fondator și prea onoratul domn G. Simu protopop, care de mai mulți ani e membrul nostru ordinar, între alții s'au înscris ca membrii ajutători și domnii N. Tipurița, contabilul filialei »Racoțana« din loc și Vasile Tătar cantor în Cetatea-de-baltă solvind câte 2 coroane.

4. La statorirea locului pentru adunarea de toamnă am fost fericiți să căpătăm mai multe invitații. E destul, cred, să amintesc de cea a popoului fruntaș gr. cat. din Agărbiciu, Proștea-

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebunțeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare. Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere.

ZERO

La întrebunțare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87-52.

Telefon 87-52

mare și Șoala, care își motivau dorințele fiecare din punctele lor bune de vedere. La repețitele insistențe însă a d-șoarei învățătoare Irina Coșciuc, adunarea a satorit pentru adunarea de toamnă comuna Proștea-mare. Am constatat deci și prin faptul acesta, că interesul față de reuniunea noastră se avântă din ce în ce mai sus.

5. Din raportul comitetului prezentat prin însuși prezentul și care drept motto purta în fruntea sa cuvintele: »Activitatea este sângele vieții morale, care dacă se întrerupe, inima încețază de a bate și viața devine lăncezire, care se coboară la gradul vegetațiunii ordinare«, s'a constatat între altele dispozițiuni privitoare la administrație și următoarele:

a) În urma provocării prezentului, fostul casar al despărțământului dl G. Samoilă și a predat socotelile din cari a reieșit că mai datorește reuniunii cu suma de 26 coroane 70 fileri. Acești bani s'au solvit și administrat cassarului general.

b) La rugarea noastră ca biroul central să încuviințeze alcătuirea sigilului pe sama despărțământului, conform legii — deși de mult — până astăzi răspuns nu s'a căpătat.

c) Pentru executarea concluzelor privitoare la încassarea taxelor restante cu datul de 15 Dec. 1906 s'au expedit fiecărui restanțier provocare. După timp de o lună însă numai următorii au solvit; Izidor Dopp, Gavril Bozoșan, Ioan Mihai Miron Băcilă. După acțiunea ulterioară însă, pe calea oficiilor protopopești Mediaș și Ibașfalău au solvit mai muți inși câte ceva.

6. Acest punct îl formează eventualele propuneri, dintre cari noi extragem pe cele mai ponderoase, cari s'au și acceptat de adunare:

a) Se însărcinează prezidiul, ca în numele despărțământului, în adunarea generală de toamnă să propună, ca pe viitor intratele dela membrii reuniunii să rămână neatînse, din cauză, că tot împrumutându-se »Foaia Școlastică« scade averea reuniunii. Conform statutelor scopul acestor taxe este ca să se creeze un astfel de capital, din care să se poată ajuta membrii reuniunii în caz de extremă necesitate, eventual să ajutoreze școalele mai sărace și să provadă cu cele mai necesare recușite pe școlarii lipsiți.

b) Se dă mână liberă prezidiului în ceea ce privește continuarea cu încassarea taxelor restante.

c) Pe viitor în fiecare adunare să se designeze o anumită temă, pe care membrii să o prelucre în prelegere practică, iar prelegător să fie acela, care va ieși din tragerea la sorți.

7. Restaurarea comitetului s'a făcut fără votizare, fiind realeși: Izidor Dopp, președinte; Ioan Pavel, notar; Gavrilă Bozoșan, cassar și Mihailă Tătar, bibliotecar.

8. După acestea președintele, mulțumind pentru încredere și pentru interesul viu față de cauzele reuniunii și dorind întoarce fericită tuturor la ale sale, închide ședința.

Acesta ar fi pe scurt, decursul acestei adunări, din care evident apare, că învățătorii și-au propus cu trup cu suflet să înainteze carul culturii noastre naționale.

Având în vedere, că recunoștința este o floare, nu putem încheia și noi această dare de seamă, fără a nu mulțumi prea onoratului domn Georgiu Simu, protopop gr.-cat. în Ibașfalău, care decând a venit în mijlocul nostru ne-a sprijinit tendințele nu numai cu cuvântul, ci și cu fapta, făcându-se membru ordinar și solvind regulat taxa statutară.

Tot asemenea mulțumim prea onoratei d-sale familii, care când e vorba de neamul românesc, nu cruță nici timp și nici bani. În special prea onoratei doamne, care din an în an prin binevoitoarele d-sale daruri înmulțește numărul cărților din biblioteca noastră.

Prea stimatul domn Dr. Alexandru Morariu, avocat, care asemenea cu toate ocaziunile dovedește mare interes față de acțiunile noastre, iar acuma mai ales prin faptul, că e primul nostru membru fondator, e rugat în numele corpului învățătoresc din despărțământul Mediaș și Ibașfalău să primească neștrămutatele noastre manifestațiuni de stimă și recunoștință.

Izidor Dopp, președinte.

NOUTĂȚI.

A R A D, 30 Mai n. 1907.

— **Vremea** spre marea bucurie a economilor, s'a schimbat în bine. Azi toată ziua cerul a fost înourat și dela orele 5 în sus, până seara târziu, când scriem aceste șire, plouă mărunț și des.

— **Consistor.** Azi înainte și după amiază s'a ținut la consistorul din Arad ședință plenară școlară sub prezidenția P. S. Sale Episcopului I. I. Papp și fiind de față asesorii Em. Ungurean, Pavel Rotariu, Russu-Șirianu, referentul dr. G. Ciuhandu, secretarul V. Goldiș și preoții Biberea, Tr. I. Magier, Tr. Vățian și Terentiu Opreanu.

— **Șeful statului major, generalul Konrad,** se află de câteva zile la Berlin. Aici i-s'a făcut primire frumoasă și este obiectul simpatiei generale în cercurile militare. Generalul Moltke a dat un prânz în onoarea lui, la care s'a ținut un toast pentru Majestatea Sa, împăratul și regele nostru. Ieri, la exercițiul de arme, împăratul Wilhelm s'a întreținut mai mult timp cu generalul Konrad.

— **Logodnă.** Anunțăm cu bucurie, că dl **Petru E. Papp**, ales preot în Pocola, unul dintre tinerii în care punem multe nădejdi, fiindcă l-am văzut la zile de grea luptă, s'a logodit cu simpatica domnișoară **Silvia Papp**, sora avocatului dr. Iustin Papp din Tinca. Logodna s'a săvârșit de părintele Andrei Horvat, în casa dlui dr. I. Buna, avocat în Oradia, cumnatul miresei. Dorim toate fericirile.

— **E de regretat.** Gazetele maghiare din Oradia-mare scriu pe larg despre un scandal pe stradă întâmplat între doi tineri români: Scandalul a provenit din motivul, că C. B. s'a simțit ofenzat din partea lui S. și a cerut satisfacție cavalerască. N'a primit-o însă. Urmarea a fost, că B. l-a atacat pe stradă pe S. În jurul lor se adunase lume multă, străină, și au fost mulți, cari au spus vorbe vătămătoare nu numai la adresa celor doi tineri, ci și la adresa neamului românesc.

Tinerii au fost duși la poliție și după ce s'a luat cu ei proces verbal, au fost lăsați pe picior liber.

Regretăm incidentul acesta, ce nu poate fi edificător pentru nimeni. Nu este cu cale ca tinerii români să se expună la astfel de fapte și să fie obiectul de batjocură al străinilor.

— **Carlovițul**, în urma exundării Dunărei, e amenințat. Partea dinspre răsărit a lui e deja sub apă.

— **Columbacele.** Din cercul Vașcăului (Bihor) și din mai multe părți din comitatul Aradului ni-se comunică, că musculițele periculoase — columbacele au umplut satele. E rău, că nu se pot nutri vitele. Plozia care a început să cadă mai des, sperăm că în scurt timp va stirpi această răufăcătoare.

— **Foc groaznic.** Primum următoarea tristă știre: În ziua de 24 Maiu a. c. la 12 ore din zi, comuna Șercăița, comitat. Făgărașului, a fost atacată de un foc înfiorător.

S'a aprins centrul comunei de unde focul favorizat de vânt, a sărit peste strade și peste văile ce curg prin comună, la distanță de 3—400 metri, arzând astfel și nimicind edificiile alor 27 economi, dintre cari 11 familii au rămas fără nici un adăpost, lipsite de toate mijloacele pentru traiu. Că focul, favorizat și de secetă, nu a cuprins și nu s'a estins în comună întreagă este de a se mulțumi ajutorului dat din partea focurilor din comunele învecinate Șinca-veche și Bucium, având ca conducători pe d-nii Quasnosky vice-not. în Șinca-veche și Oct. Dobrin comerciant în Bucium, cari prin o stăruință și diligență

neîntrecută au izbutit a localiza înfioratul foc. Nu mai puțină recunoștință și mulțumire i-se atribuie și dlui notar cercual Petru Barbut din aceeași comună, care prin o abnegațiune de sine și cu o virtute militară a dispus apărarea și salvarea edificiilor din nemijlocita apropiere a groaznicului foc, ce amenință prefacerea în cenușe a întregii comune.

Focul abia de seară a putut fi potolit; iar dauna căsunată se urcă la 40.000 cor. Familiilor rămase pe drum — prin prezența vrednicului și bunului nostru prim-pretoresc dl Iuliu Dombrađi li-s'au adresat cuvinte de mângâiere, promițând sârmanului popor tot ajutorul posibil.

În urma cercetărilor făcute de sergentul de jandarmi dl Klammer György, postat în comună noastră, focul s'ar fi aprins de băiatul de 5 ani alui Toader Buzoi, care a mărturisit că a luat cătrănițe (chibrite) din buzunariul tată-său și a făcut foc în șură. Iată ce fac copiii lăsați de capul lor.

— **Dar pentru biserică.** Ni-se scrie: Prin stăruința și la îndemnul vrednicului nostru preot Dimitrie Maci s'au făcut următoarele daruri bisericești:

Fruntașul econom Ioan Mateș a dăruit pe seama sf. biserici un rând de odăjdii în preț de 100 coroane, apoi mai mulți economi un prapoz în preț de 50 coroane și o evanghelie în preț de 6 cor.

Pentru aceste marimonioase fapte rugăm pe înduratul Dumnezeu să le răsplătească ostenețele lor prin viață îndelungată plină fericire. Căpruța, la 17/30 Aprilie 1907. Ioan Suciu, inv. not. com. parohial.

— **Primirea elevilor în institutul surdo-muților din Timișoara.** Inspeccionarea institutului subvenționat de stat al surdo-muților din Timișoara la finea lunii Iunie a. c. va lua elevi pe anul școlastic viitor. Pentru primire în institutul sus numit numai acei părinți pot petiționa, a căror prunci în etate de 7—10 ani sunt și locuiesc în comitatul Timișului, Caraș-Severinului sau în Torontal. În clasele superioare se primesc și de acei elevi, cari nu sunt mulți din naștere și așa mai târziu au asurzit. Primirea în școala surdo-muților trebuie cerută dela inspeccionarea institutului, petițiunea însă să se trimită la direcțiunea institutului. La petițiune sunt a se alătură următoarele documente: a) extras de naștere (carte de botez); b) atestat dela medic, în care se dovedește cauza asurzirii; c) testimoniu dela oltore; d) testimoniu dela comună, în care se arată starea materială a părinților; în caz că acest testimoniu e de paupertate, petițiunea e scutită de timbru; e) acei părinți, a căror stare materială le permite de a plăti pentru susținerea pruncului în școală, sunt îndatorați a alătură la petițiune o revelațiune iurisdicțivă, în care se deobligă, că vor plăti regulat ratele prescise. Tipăriturile de lipsă pentru suplimentele de sub punctele b) și d) se capătă gratis dela direcțiunea școlii. Vor fi preferiți părinții, cari pentru susținerea pruncului plătesc la an 200 coroane, sau cel puțin 100 de coroane. De elevii fără avere se va îngriji institutul. Părințele însă este îndatorat a arată, cu documente, că e neapt să plătească. Didacturii an e 40 de coroane. Părinții fără nici o avere vor fi scutiți și de această sumă mică. Pentru provisiune la fiecare lună e de plătit rata, didactrul însă se poate solvi în doborât rate. De haine părinții sunt îndatorați a se îngriji. Rugăm interesații, ca petițiunea să se trimită cât mai curând, dar mai târziu până în 15 Iunie a. c. la direcțiunea institutului surdo-muților din Timișoara.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți cetit aceste anunțuri.

O minciună dată de gol.

(*) Știm, că de câte ori bărbații de stat maghiari vor să arate de ce trebuie să căzăm mintea copiilor noștri cu învățarea limbii ungurești în școală, cuvântul de căpetenie este: *binele naționalităților!* Să li se dea astfel fiilor tuturor neamurilor puțința s'ajungă — domni, adică să poată fi slujbași, de stat, la comitat ori la comună.

Că asta este cea mai nerușinată minciună, am dovedit-o nu odată. Întâiu, pentru că sunt atâția flămânzi între unguri, în cât până și pentru un loc de scriitor cu o coroană pe zi se înștiințează sute de inși; iar a doua, pentru că nici stăpânirea nu numește, nici cei din fruntea comitatelor nu candidează nicăiri români, ori cât de buni ar fi.

În privința asta avem pilde chiar în comitatul nostru. Șirienii au luptat ani de zile să pună pe un frate al lor, fiu harnic al comunei, scriitor (copist) și n'au reușit din cauză că fibirăul sprijinea pe un ovreiu. La Cinteiu fibirăul Csukay, veștitul pașă, a candidat un român numai ca »Strohmann« (a pățit-o însă, căci românii l'au ales și astfel, numai pentru că era român; n'a fost nici o mulțumire: la alegere s'a dovedit slugă alui Csukay).

Iar ce ni-se vestește acum din Șimand, comună fruntașă în comitatul nostru, pune vârf la toate și dă de gol sfruntata minciună pe care ministrii din Budapesta au nerușinarea s'o spue la toate prilejurile drept un mare adevăr.

Iată cele petrecute la Șimand...

Înainte cu zece ani cele două Șimande (Edelspacher și Csernovits) s'au împreunat într'o comună mare, pentru că așa credeau domnii unguri: în felul acesta apucă ei d'asupra și pe români îi vor duce de nas, cum le place.

Românii d'acolo însă, toți harnici și cu bune simțiri pentru cele naționale, conduși de un preot cucernic, cum este bătrânul Augustin Beleş și de tinărul proprietar Cornel Grozda, s'au întărit astfel și mai tare, încât însuși fostul fișpan Urbán Iván, care are moșie acolo, de câteori a voit să pună ceva la cale împotriva voinței românilor, mergând chiar el la fața locului, de atâtea ori pătea rușine.

În cele din urmă cinstita varmeghie a desfăcut iară Șimandul în două, cu toată protestarea românilor cari sunt mai mulți. Dar nici așa, românii nu s'au lăsat, ci umăr la umăr stând, ca buni frați, au luptat cu bărbăție și cuminenie, încât în amândouă locurile au ales comitetul comunal după a lor dorință. Votau lista românilor chiar și cei aduși la alegere cu trăsurile domnești.

Domnului Urbán Iván și slujitorului său Csukay, vestitul fibirău sub care s'a întâmplat vărsarea de sânge dela Șepreus, s'au mângăiat cu puțința de a alege cel puțin notari după dorința lor. În Edelspacher-Șimand ei au voit să aleagă pe un anume Koczó István (dat afară din alt loc), alături de care fibirăul n'a candidat nici un român, ci numai un »Strohmann« (Reményik). Poporul, pătruns de binele ce îl vrea Urbán Iván și Csukay, a ales însă pe acest »Strohmann«... Tot așa s'a întâmplat la Csernovits-Șimand: ș'acolo românii față de Niederhauser Rezső, doritul domnilor, au ales pe »Strohmanul« Barna Elemér, atât ca protestare împotriva stăpânirii, care cu sâla

vrea să pună slujbași, cât și pentru a batjocori pe ceice vor să-i batjocorească...

Dacă lucruri de acestea se pot petrece aci în preajma Aradului, unde în casa comitatului orice ticăloșie este dată de gol și sute de români sar în apărarea legii și cinstei, ce se va fi întâmplând în comitatele unde domnii nu se tem de nici o scărmanare? Și dacă îndrăznește să facă astfel de isprăvuri un Csukay, care a fost dubit d'atâtea ori în casa comitatului, ce nu vor fi îndrăznind a săvârși alții, mai puțin deochiați?

Sună și răsună de altfel țara de isprava pașalelor și bașibuzucilor cari își fac de cap și aruncă umbră asupra cărmuirii comitatelor.

Noi întrebăm pe vicișpanul Dálnoky: până când în comitatul nostru fibirăele sunt lăsate să se joace cu legea? Și luatu-s'a hotărîre nestrămutată, că în comitatul acesta român nu va mai fi candidat? Aibă curajul s'o mărturisească. S'o știm și noi și poporul... Mai ales că nu e vorba numai de naționalitate aci (la urma urmei deplângem pe românul ajuns slujbaș), ci de a nu fi batjocorit dreptul de alegere al poporului și mai ales de a nu-l întărita... Azi poporul se mai răsbună trântind pe candidații domnilor dela comitat și alegând »Strohmanni«. Se poate însă ca odată să i-se urască și poporului de atâta batjocură, când răspunderea întreagă cade apoi asupra celor cari în loc să cinstească legea, își bat joc de ea ș'o calcă în picioare... Mai ales că nu în tot locul poporul este atât de luminat și în curat cu dreptul său cetățenesc, ca la Șimand.

Suntem însă pretutindeni în curat cu un lucru: să știm ungurește cum a știut Arany János, să fim la suflet curați ca aurul și călăuziți de gândurile cele mai drepte și supuși ca oile, nici atunci în slujbe nu vom ajunge, căci de ar fi de zece ori atâtea locuri, nici atunci nu s'ar ajunge ungușilor cari așteaptă hămesiți. Iar cine ajunge, vai de sufletul lui și de soarta copilășilor săi.

Tot așa: sfruntat neadevăr grăiesc miniștri când prin învățarea limbii maghiare zic că vor să ne dea un mijloc de traiu... Că atât îi doare pe ei capul de soarta noastră, cât ne frământă pe noi grija pentru cei din lună. Și însuș Apponyi vrea să ne ia școlile nu pentru ca sub îngrijirea stăpânirii să ajungem mai învățați și la slujbe, ci să deschidă loc, pe banii noștri, droaiei de învățători unguri, jidovi și de altă nație cari vor năpădi satele noastre ca niște lăcuste.

Acesta-i adevărul.

Conflictul croato-maghiar. Presa coaliționistă ia cu regrete la cunoștință sistarea tratatelor între croați și guvernul ungar, în urma ținutei categorice a celor dintâi. Dar de aceea maghiarii nu se tem, că pe partea lor nu e numai puterea — cum zice »B. H.« — ci și dreptul, legea și greutatea morală, care zace în puterea legii. Ar fi vorbit adevărat ziarul șovinist, dacă ar fi întors fraza astfel: »Pe partea noastră este și dreptul și legea și greutatea morală, pentru că pe partea noastră este puterea. Prin urmare nu ne temem«.

Responsabilitatea lui Tisza și Hieronymi. Comisia, care examinează încheierea socotelilor statului, a primit deja actele dela ministerul de comerț în chestia banilor ridicați din cassa C. F. din partea lui Tisza și Hieronymi. Din aceste acte rezultă, că în 1903 s'au ridicat 150 mii cor., iar în 1904 și 1905 câte 200 mii. În actele ministrului președinte nu e nici o urmă despre suma ridicată în 1903. Comisia ține azi ședință și dacă va fi nevoie, îl vor chema și pe Tisza la proxima pertractare.

Audiența lui Wekerle la Viena. Ministrul președinte Wekerle a referat Maj. Sale în audiența de ieri despre chestia mult pomenitelor garanții constituționale, despre stadiul, în care se află tratativele tranșățiunei vamale, despre conflictul cu croații și despre jubileul de încoronare.

Desbaterea proiectului lui Darányi nu se va putea termina în săptămâna aceasta, căci la unele articole se va naște discuție mai lungă. După ce se va primi acest proiect și în special, camera va desbate proiectul de încoronare și apoi proiectele lui Kossuth despre C. F.

Din România.

Transportul alegătorilor gratis. Ministrul lucrărilor publice, în înțelegere cu cel de interne a luat următoarele dispoziții cu privire la transportul alegătorilor:

Se va acorda transportul gratuit, atât pe căile ferate cât și pe vapoarele navigației fluviale, pentru alegătorii din țară, cari votează în alte orașe decât acolo unde domiciliază, precum și pentru acei cari se află în Dobrogea și votează dincoace de Dunăre.

Pentru a se obține transportul gratuit, alegătorul va trebui să prezinte la gara respectivă cartea de alegător din orașul în care votează, emisă pe 1907.

Adunarea generală. Duminecă la orele 10 dim. s'a ținut adunarea generală a membrilor societății pentru învățatura poporului român, în localul școalelor societății din str. Sf. Ecatrina.

Au luat parte vr'o 40 membri.

Adunarea generală a fost prezidată de dl G. I. Lahovary, președintele societății.

S'a aprobat raportul asupra gestiunii din anul trecut; apoi s'a procedat la alegerea noilor membrii.

Au fost realeși dnii: G. I. Lahovary, ca președinte și Procopie Dumitrescu vice-președinte.

Di Poenariu Bordea a fost reales membru în consiliul de administrație iar dnii Eniu Bălțeanu și C. Rădulescu-Motru, au fost aleși noi membrii.

Dnii general Năsturel, Dr. C. Istrati și Moise Popescu au fost aleși censori.

Candidaturile, pentru jud. Olt, al partidului liberal s'au fixat astfel:

Colegiul I Senat: Dl Protopopescu, C. I. Fintăneanu.

Colegiul II Senat: Al. Ghigiu.

Colegiul I Cameră: Al. Ilescu, dr. Al. Stănescu.

Colegiul II Cameră: N. Marinescu, Bircii.

Colegiul III Cameră: C. Basarab Brâncoveanu.

Partidele austriace. Concentrarea într'un singur bloc a partidelor liberale întâmpină mai multe greutăți, decât se credea la început. Pan-germanii liberi resping concentrarea tuturor partidelor liberale, susținând, că e de ajuns, dacă înființează un organ comun pentru apărarea intereselor naționale. În acelaș timp acest partid îi atacă vehement pe progresiștii germani, cari la alegere au sprijinit în mai multe locuri pe socialiști, față cu pangermanii liberi.

Părerea celor dela Cluj.

În numărul de Mercuri, »Elöre« din Cluj scrie un lung și obiectiv articol drept reflexiune la articolul nostru asupra *cauzei sărăciei*, publicat înainte cu o săptămână.

Între altele recunoaște:

Nici morala, nici dreptul, nici politica, nici sentimentul pentru chestiunile practice economice nu sunt la noi la nivel.

»Nu kossuthiștii, ci conducătorii locali sunt de vină că nu îndreptază legile și nu se înlătură urmările dezaastroase ale lor. Dacă conducătorii locali ar învăța poporul cum se asigure și să-și vadă bine de lucrurile sale, n'ar fi sărăcie așa mare și n'ar fi emigrări.

«Satele rămase pustii mărturisesc un singur lucru: că p'acolo conducătorii locali, inteligența, n'a fost destul de tare, ca îndatoririle ce se impuneau să le îndeplinească cinstit, ba chiar și dărea ce a crescut amețitor foarte adesea au folosit-o rău.

Intocmai ce spunem și noi. Doar chiar în primul articol de azi arătăm cum *conducătorii locali*, domnii din fruntea comitatului, își bat joc de popor și de legi...

Întrebăm însă pe d-nii dela »Elöre«: oare cine conduce azi țeara?! Nu conducătorii locali, *kossuthiști* în majoritate?! Prin urmare am avut dreptate când, pentru relele ce constatam, și pe cari nu le trage la îndoială nici ziarul clujan, responsabilitatea am aruncat-o asupra kossuthiștilor!

Și tot partidul acesta este vinovat și pentru împrejurarea că diferitele naționalități nu pot lucra împreună cu ungurii, cum ar dori »Elöre«, pentru că pe d'oparte nici nu reflectează la colaborarea noastră, pe de altă parte și Apponyi și Kossuth fac tot ce le stă în putință pentru a irita, desguștă și îndispune pe fruntașii noștri politici... Cine a patronat în dietă și în presă goana sălbatică împotriva dlui dr. Vaida? Nu Apponyi și Kossuth? Cine a strigat »streang valahilor«? Hock și alți derbedei kossuthiști!

Câtă vreme *astfel* se face politica țării, desigur că numai urmări bune n'o să aibă!

Vinovat! Pentru marea nenorocire dela Rudolfsgnad (în Torotal), unde Dunărea a inundat 20.000 jugăre sămănătură și a sărăcit sute de cetățeni cari aveau stare, »Népszava« scrie că vinovat este șefinginerul Biletz Jozsef. Deja cu multe luni înainte de asta i-s'a atras atenția că mașinariile (pompele) sunt așezate în loc mioros și la caz de primejdie nu vor corespunde scopului. El însă n'a vrut să creadă, ci spunea muncitorilor cari lucrau la dâlme să nu sperie satele cu povești proaste. A mers cu încăpăținarea până acolo, că Sâmbătă, când toată lumea vedea primejdia, *nici nu s'a dus la fața locului* ci chiar pe muncitorii cari ar fi trebuit să meargă să înlătore primejdia, i-a trimis la Culpin, *la moșia sa*. Poporul e revoltat și inginerul a trebuit să fugă dinaintea furiei poporului.

Iată cum slujbașii grași plătiți îngrijesc de soarta poporului!

De acord. Cititorii noștri își vor fi aducând aminte, că înregistrând părerea exprimată într'un articol de fond al organului naționalist din Budapesta, care pleda pentru o *greva școlară în felul polonilor din Posen*, ne îndoiam că părerea asta să fie a clubului parlamentar român. Mai târziu, după informațiile primite, spuneam chiar, că ideea asta e cu atât mai puțin aprobată de club, cu cât într'adevăr, nici n'a fost discutată și clubul n'a luat hotărâre. Prin tăcerea sa, or-

ganul naționalist din Budapesta confirma scrisese noastre.

Azi, organul susamintit, merge cu un pas mai înainte. După publicarea unei serii de trei articole ajunge la o concluzie *diametral opusă* ideilor desfășurate în acel articol (care fusese de altfel înregistrat de presa maghiară și din România) și ajunge să susțină ce noi am susținut chiar dela început: că acea grevă școlară nu se poate pune la cale!

Pentru votul universal. Acțiunea, pe care au început-o socialiștii cu mare aparat, pentru votul universal, se continuă. Până acum s'au ținut mai multe adunări de popor. Când vom începe și noi!?

Reforma salariilor oficerești. Precum se scrie din Viena, ministrul de războiu a trimis deja în Martie ministrului de honvezi și la al Landwehr-ului planul referitor la reforma salariilor oficierilor. După o consfătuire intensivă cei trei miniștri militari au căzut de acord, iar ministrul de războiu a trimis proiectul zilele acestea ambelor guverne ale monarhiei. Proiectul acesta nu mărește mult salariile, dar schimbă sistemul de salarizare, introducând mai multe clase la acelaș rang. Avansarea în aceste clase se va face în mod mecanic după un anumit număr de ani de serviciu. Salariul sublocotenentului va fi tot 1680 cor. pe an, dar din trei în trei ani va fi îmbunătățit de două ori cu câte 200 cor. Locotenentul între referințele actuale de avansare ajunge căpitan numai după 10—14 ani de serviciu și astfel la locotenenți se introduc trei clase. Căpitanii așteaptă cam 13 ani până sunt avansați la gradul de maior. În acest interval se vor introduce de asemenea 3—4 gradațiuni pentru ameliorarea salariilor. Dacă proiectul va fi primit, atunci plusul de salarii va fi luat deja în bugetul anului viitor.

Un filoromân.

Scriitorul italian Battista Pellegrini, un mare filoromân, a întreprins o călătorie de studii în Peninsula Balcanică.

În cursul săptămânei trecute a sosit în București unde a stat câteva zile.

Battista Pellegrini a atras mai întâiu atențiunea lumii, care urmărește desfășurarea evenimentelor din Peninsula Balcanică, prin voluminoasa și importanta sa scriere »*Verso la Guerra?*« (Spre războiu?), o lucrare de peste 600 pagini mari. În această lucrare dl B. Pellegrini se ocupă cu conflictele dintre Austria și Italia, conflicte cari au ca origină acele ținuturi ale Turciei asupra cărora ambele puteri își au ațintite privirile disputându-și prioritatea.

La urmă se consacră câteva capitole și aromânilor.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului și pentru o mai justă apreciere a valorii operei lui Pellegrini, trebuie să spunem că D-sa n'a făcut o lucrare de erudiție, închizându-se în cabinetul de lucru și de acolo pronunțând sentințe asupra soartei popoarelor, ci a cutreerat și s'a oprit mult la fiecare din ținuturile, orașele și satele de cari vorbește.

D-sa a vizitat Turcia, stând destulă vreme în dânsa.

Și — ceea ce spre lauda D-sale — mai este faptul că n'a pornit de acasă cu idei preconcepute și fixe asupra populațiilor și ținuturilor pe cari le-a vizitat, ci ca un cercetător cu totul desinteresat, dus să afle purul adevăr și să nu și formeze convingerile, decât după studii și observații la fața locului.

De aceea lucrarea D-sale »*Verso de Guerra*« merită toată atențiunea.

Și înainte și după publicarea cărții sale, Battista Pellegrini, care acum călătorește ca însărcinat special al celor mai însemnate jurnale italiene, a scris foarte multe articole și corespondențe, arată suferințele aromânilor și se înfurează purtarea arhicriminală a grecilor. În tot ce a scris d-sa transpiră — cum am mai spus — o mare simpatie pentru aromâni, adică pentru acel popor, care e frate cu italienii și care a avut parte de nespuse suferinți.

Profeția lui Lueger. Într'un interview, acordat unui ziarist maghiar, primarul Vienei a spus între altele:

— Cine va mai trăi 10—20 de ani va ajunge imperiul unitar austriac. Va veni cineva, care va face acest imperiu, ceea ce va putea face tocmai cu acelaș drept, cu care slovacul Kossuth a detronat dinastia Habsburgilor. Acest cineva nu va stă de vorbă cu maghiarii, ci cu naționalitățile Ungariei!

Odinioară ș'acum. »Az Ujság« primește următoarele șire:

»Multora le va fi încă în memorie desvălirea monumentului lui Kossuth în T. Szt. Miklós, când Kossuth Ferencz, ministrul de comerț actual fiind chemat la serbare, a pus anume condiții. În program a fost adică luat, de sine înțeles, ca să se țină întâiu toast pentru regele. Asta însă nu i-a plăcut de loc ministrului actual Kossuth Ferencz și participarea sa la serbare a făcut-o dependentă dela ștergerea din program a toastului pentru rege, ceea ce s'a și făcut. Cu drept cuvânt s'au mirat bunii cetățeni dela T. Szt. Miklós, când Duminica trecută dându-se la Karczag, la desvălirea noului monument Kossuth au văzut că Almássy Imre, fișpanul Szolnokului: nu numai a putut să-și rostească neconturbat toastul în onoarea regelui, dar dl Kossuth Ferencz, avansat d'atunci ministru, a ascultat vorbirea stând în picioare, ba a și aclamat o. Zadarnic, dar: *tempora mutantur, et nos mutantur in illis!*

A știut și M. Sa de ce! face ministru pe micul fiu al marelui rebel!

Din străinătate.

Rusia.

Țarul se mută în Peterhof. După ce s'au sfătuit mai multe zile, cei dela curte au decis să facă pregătirile necesare pentru mutarea familiei țarului la Peterhof. Încă nu se știe, dacă înainte de această mutare țarul va face ori nu o călătorie pe mare. La aceasta se va decide țarul după inspecțiunea trupelor la Țarscoie-Selo. La această inspecție va fi de față și țarina și micul prinț de coroană.

Deputați la țarul. Ieri s'au prezentat în audiență la țarul 19 deputați conservativi și cumpătați. Audiența a ținut o oră și jumătate. Țarul a vorbit cu fiecare deputat, interesându-se de ocupațiunea lor de mai înainte și de referințele politice și economice ale cercurilor lor. Pe urmă le-a ținut o vorbire mai lungă, al cărei cuprins se ține în secret. La audiență a fost de față și țarina cu prințul moștenitor.

Situația dumei. După cum e informat din cercurile dela curte ziarul »Herold«, cele din urmă incidente, cari au compromis atât de mult partidele stângei, au sdruncinat poziția dumei într'atâta, încât nu se știe, dacă Stolypin va fi în stare s'o mai susție. În cercurile dela curte duma e privită ca o corporațiune de agitațiune revoluționară. Acelaș ziar afirmă, că în curând se va da din partea țarului un ucaz, căruia i-se atribue în Țarscoie-Selo mare importanță.

Un congres de semstvouri. Ministrul internelor a permis întrunirea unui congres de semstvouri în luna viitoare la Moscova. Congresul va dura 10 zile. Fiecare provincă trimete 5 delegați. Congresul

se va ocupa cu reforma administrației locale și alte chestii de competența semtsvo-urilor.

Execuțari. În Novo-Nikolaiewsk au fost executate luni 12 persoane, condamnate la moarte din partea tribunalului militar.

Două torpede nouă. După cum scrie ziarul »Rieci«, la 21 l. c. au fost inaugurate două torpede nouă, »Dielni« și »Rastropni«, construite în fabrica de vapoare de pe Neva. Construirea acestor vapoare a costat 300 mii ruble.

Muncitorii din fabrică au arborat pe vapoare steaguri roșii cu inscripția: Pământ și libertate. Acestea au fost însă delăturate la ordinul directorului fabricii.

Anarhiști arestați. Poliția de graniță a arestat la Pozen 14 anarhiști, cari voiau să deserteze peste Germania în Elveția. Cei mai mulți sunt tineri universitari, pe cari în Rusia îi urmăreau pentru mai multe omoruri teroristice.

Germania.

Regent al Braunschweigului, după cum eră de prevăzut, a fost ales cu unanimitate a voturilor, prințul de Meklenburg *Ioan Albrecht*. Instalarea se va face Marți.

Votul universal în Bavaria. Vineri se vor face cele dintâi alegeri pentru camera bavareză pe baza votului universal, secret, nemijlocit și egal.

Anglia.

Reforma agrară. Guvernul englez a prezentat camerei un proiect de lege, prin care voiește să facă posibilă pentru popor cumpărarea ori luarea în arândă a micilor proprietăți de pământ. Guvernul s'a văzut îndemnat la acest pas în urma împrejurării, că populația la țară s'a micșorat foarte mult, înmulțindu-se pe deoparte marea proprietate și teritoriile de vânat, iar pe de altă câștigându-se mai mult în fabrici, lucru, care a concentrat populația la oraș.

Serbia.

Conflictul dintre Pașici și Vuici. Vuici declară, că el a primit informația despre încercarea lui Pașici de a primi audiență la Goluchowsky fără știrea lui, dela o persoană, căreia trebuie să-i dea crezământ. Se crede, că chiar dela Goluchowsky. Vuici, deși e de credință, că a spus adevărul, și-a dat demisia.

Muntenegru.

Guvernul muntengrin a dispus distrugerea tuturor tipografiilor, în cari se tipăreau ziare opoziționale. Partidul național a tipărit în Raguza un manifest, în 20 mii exemplare, în care principele e acuzat cu călcarea constituției, iar guvernul Tomonovici este amenințat cu blăstemul națiunii. Manifestul au voit să-l treacă pe diferite căi în Muntenegru, dar autoritățile au confiscat 15 mii din ele și au arestat pe răspânditorii lor.

America.

În San-Francisco japonezii au atacat mai mulți americani. Cei din urmă au fost răniți de moarte.

Persia.

Mișcarea revoluționară din Persia progresează. Poarta din Constantinopol a fost încunoștiințată despre acest lucru.

China.

Indigeni nemulțumiți în urma urcării dărilor, precum se telegrafiază din Hongkong, au luat cu asalt comunele Tșenglam și Tungtsung din districtul Tșingsi. Locuitorii au fugit în Svatou.

De peste săptămână.

— **Consistor.** Senatul școlar al consistorului aradan Joi a ținut ședință plenară sub președința Prea Sfinției Sale episcopului Ioan I. Papp.

— **Dela seminar.** La institutul nostru pedagogic din Arad s'au început examenele scripturistice de calificare învățătoarească. Guvernul și-a trimis estimp și comisar în persoana dlui Siegescu, profesor în Budapesta. S'au prezentat peste 30 învățători aplicați până acum pe baza absolutorului, dar fără examen de calificare, anume de pe teritoriul consistorului aradan, căci școalele de pe teritoriul consistorului aradan sunt provăzute cu învățători calificați.

— **Gura păcătosului...** Nagy Emil, deputat kossuthist trimis de grupul maghiar să ia parte la discuțiunile comitetului conferenței interparlamentare din Bruxella, scrie un foileton în »Budapesti Hirlep« de ieri. Între altele povestește că a fost în camera belgiană, unde socialiștii înjurau pe guvernamentali cu vorbe ce în dieta ungară sboară spre naționaliști, de pe băncile kossuthiste...

Comparația e bună, numai motivele nu se potrivesc, ci dreptatea ar cere să fie luați la goană kossuthiștii dela putere, ș' anume să fie tratați din partea naționalităților în chipul cum socialiștii din Belgia îi tratează pe guvernamentali.

— **Emil Steinbach,** fost ministru de finanțe austriac, mare capacitate financiară a fost înmormântat ieri. La înmormântare a luat parte și ministrul Wekerle.

— **Expoziția brutarilor,** care s'a deschis ieri din partea ministrului Kossuth, a fost vizitată din partea arhiducelui Iosif. E interesantă în expoziție partea halei de lapte.

— **Di Iuliu Adam** sublocotenent în regimentul de artilerie de corp nr. 12 din Sibiu, fiul dlui protopop Filip A d a m din Vraniu, a primit din partea comandamentului brigădei laudatoriu pentru rezultatele deosebit de mulțumitoare, obținute ca instructor de recruți în cursul mai multor ani. Felicitările noastre!

— **Moartea unui ziarist român.** Din București se anunță încetarea din viață a ziaristului Gh. Niculescu, fost redactor la »Voința Națională« și la »Secolul« și autor al mai multor lucrări politice-literare. Era membru fondator al Sindicatului ziaristilor, coleg bun și amabil, care lasă unanime regrete în cercurile ziaristice din București.

— **Imigrările în America.** Biurul de statistica emigrărilor în Statele-Unite, în zilele acestea a publicat datele despre luna Aprilie. Din acestea se vede că în luna Aprilie au imigrat în Statele-Unite 118.834 de suflete. În această cifră Austro-Ungaria e reprezentată cu 33.910 suflete, iar Italia cu 33.989 și Rusia cu 14.832.

Din Austria în luna trecută au emigrat 9294 bărbați și 3154 femei, iar din Ungaria 17.295 bărbați și 4167 femei.

— **Stenografia în armata comună.** Ministrul comun de războiu Schönaich, după cum scrie revista stenografică, a dat un ordin interesant, prin care pretinde ca stenografia să se aplice în biroul judecătorei militare. În urma acestui ordin judecătorei militari ces. și reg. și candidații de judecătorei militari sunt datori ca până la sfârșitul anului să învețe stenografia. Încât privește limba judecătorei militare din Austria, precum și candidații de judecătorei militari, sunt datori să învețe stenografia limbei germane iar cei din Ungaria stenografia limbei maghiare. În stațiuni mai mari s'au făcut cursuri speciale pentru învățarea stenografiei germane și maghiare. În Budapesta propune stenografia limbei germane, locotenentul dr. Gustav Meltzer, judecător militar, iar pe cea maghiară dr. Erdélyi Zoltán cand. de jud. militar.

— **Popor brav și recunoscător.** Duminecă, 19 Maiu n. a. c. în urma escrierii concursului pentru postul popesc al tractului Buteni — s'a prezentat poporului în sf. biserică din parohia centrală Buteni ca competent — părintele *Traian I. Magier* din Saturău. Când au auzit butinicii de aceasta, grăbit-au cu mic cu mare la biserică ca să i mai audă odată graiul dulce cu care înainte cu mai bine de un deceniu, în adunarea de protestare din Iosășel ținută contra căsătoriei civile și a legilor politice bisericesti și-a apărut cu atâta căldură biserică-i strămoșească. Dar până atunci și de atunci până azi de câte ori avut-au butinicii fericirea a-l vedea totdeauna și în tot locul, unde vorbă a fost de interele neamului nostru, între cei dintâi luptători? Și dacă cu astfel de ocaziuni l'au putut auzi și admiră numai o parte mică — acum, când a venit în mijlocul lor, la ei acasă — umplut-au spațioasa biserică ca să-l asculte. Că câtă dragoste nutresc în sufletul lor acești oameni față de acest harnic preot o dovedește și aceea împrejurare, că în spre sară — ca scop de a-și putea descoperi tot mai mult stima și devotamentul lor către dânsul — s'a prezentat o deputațiune număroasă de fruntași, la conducătorul corului rugându-l, ca pe ziua următoare să adune coriștii și să cânte toată liturgia ca la Paști, ceace — fiind și dorința coriștilor — s'a și făcut.

Serviciul dunnnezeiesc a fost început dimineața la 8 ore cu utrenia mai apoi liturgia, săvârșite ambele de părintele *Traian I. Magier* asistat de simpaticul preot Ioan Cosma din Buteni. La predică foarte instructivă și edificatoare răsplatită din partea tuturor cu aplauze puternice de »să trăiască« cari însă la urmă — când s'a recomandat în atențiunea celor prezenți cerându-le sprijinul binevoitor — se păreau că nu o să mai aibă sfârșit.

Astfel știe poporul răsplătit pe acei bărbați, despre cari convins e, că luptă pentru înaintarea și fericirea neamului său.

Urmând după aceea duplicarea membrilor mirenii au fost aleși cu aclamațiune fruntașii Vasilie Donceș și Petru Draga. Primul mulțumind poporului pentru încredere a promis că împreună cu celalalt membru, se vor niza și dorința poporului — care e și a lor — să se întrupeze și în sinodul protopopesc nădăjduind că și ceilalți membri o să țină cont de dorința generală a parohiei centrale.

— **Palatul regelui Eduard în Spania.** Se telegează din Madrid: După informațiile ziarului »Correspondencia de España« cu învoirea regelui Spaniei Alfons, s'a decis ca să-și zidească un palat în apropiere de Villa Gracia. În vecinătatea palatului regelui Angliei va zidi și părechea regală spaniolă un castel de vilegiatură. Regele Eduard s'a decis ca de aci înainte primăvara să n'o mai petreacă în Biarritz ci în Villa Gracia. Până în primăvara viitoare palatul va fi terminat.

— **Mărcile postale iubile române** au fost retrase din circulațiune cu ziua de 12/25 Maiu a. c. Prin urmare aceste mărci nu mai au nici o valoare pentru serviciul postal român.

— **Primirea elevilor în institutul surdo-muților din Timișoara.** Inspecțiunea institutului subvenționat de stat a

surdo-mușilor din Timișoara la finea lunii Iunie a. c. va lua elevi pe anul școlastic viitor. Pentru primire în institutul sus numit numai acei părinți pot petiționa, a căror prunci în etate de 7—10 ani sunt și locuiesc în comitatul Timișului, Caraș-Severinului sau în Torontal. În clasele superioare se primesc și de acei elevi, cari nu sunt muși din naștere și așa mai târziu au asurzit. Primirea în școala surdo-mușilor trebuie cerută dela inspecționarea institutului, petițiunea însă să se trimită la direcțiunea institutului. La petițiune sunt a se alătură următoarele documente: a) extras de naștere (carte de botez); b) atestat dela medic, în care se dovedește cauza asurzirei; c) testimoniu de oltoire; d) testimoniu dela comună, în care se arată starea materială a părinților; în caz că acest testimoniu e de paupertate, petițiunea e scutită de timbru; e) acei părinți a căror stare materială le permite de a plăti pentru susținerea pruncului în școală, sunt îndatorați a alătură la petițiune o revelațiune iurisdicțivă, în care se deoblig, că vor plăti regulat ratele prescise. Tipăriturile de lipsă pentru suplimentele de sub punctele b) și d) se capătă gratis dela direcțiunea școlii. Vor fi preferiți părinții, cari pentru susținerea pruncului plătesc la an 200 coroane, sau cel puțin 100 de coroane. De elevii fără avere se va îngriji institutul. Părintele însă este îndatorat a arată, cu documente, că e neapt să plătească. Didactru pe an e 40 de coroane. Părinții fără nici o avere vor fi scutiți și de această sumă mică. Pentru proviziune la fiecare lună e de plătit rata, didactrul însă se poate solvi în două rate. De haine părinții sunt îndatorați a se îngriji. Rugăm interesații, ca petițiunea să o trimită cât mai curând, dar mai târziu până în 15 Iunie a. c. la direcțiunea institutului surdo-mușilor din Timișoara.

— **Bani noi de metal**, se vor pune în circulație în amintirea jubileului de 40 de ani dela încoronarea M. Sale ca rege al Ungariei. Se vor bate piese de aur de câte o sută coroane...

Mai bine s'ar îngriji stăpânirea ca poporul să aibă destui din cei vechi, că din aceștia noi, de câte o sută bucata, puțini muritori o să aibă parte.

— **In Rudolfsnad** s'au dăritat până acuma vr'o 350 case. Vitele toate au perit. Locuitorii și-au făcut barace de scânduri în margina comunei. Mizeria e mare. Ca să se scurgă apa au tăiat întăritura dela Caraș; vr'o 3—4 zile însă comuna Rudolfsnad va fi tot sub apă. — Drava amenință din nou cu esundare.

— **O broșură anti-grecescă**. În Filipopol a apărut o broșurică roșie sub titlul: »Atrocitățile comise de briganzii greci contra populațiilor bulgare fără apărare din Macedonia și din vilaelele Adrianopole« de Ivan Nicolof. În această broșură se descriu suferințele bulgarilor din Macedonia și ca concluzie se cere a se răspunde cu aceeaș măsură împotriva grecilor din Bulgaria, deoarece grecii din principat formează bande, cari se duc în Macedonia și Tracia, provăzute, cu pașapoarte eliberate de conzului greci. Dacă am fi o națiune deamă — zice între altele autorul — am lua exemplul dela România, care în 1900 pentru asasinatul unui singur om, Mihăileanu, era să ne declare războiu și a provocat ruina a sute de bulgari, expulzându-i din România și predând Turciei pe bulgarii macedoneni. Acuma pentru câțiva macedo-români, ea a declarat războiu diplomatic și economic grecilor.

— **Turneul d-rei Agatha Bărsescu**. Ilustra tragediană română, domnișoara Agatha Bărsescu, părăsește peste câteva zile România. După cum am spus, ea pleacă în tovarășia talentului artist dl Const. Radovici fostul director al teatrului național din Craiova.

Din București ei pleacă direct la Berlin, unde vor rămânea câțva timp și unde va avea loc căsătoria lor.

Dela Berlin ei se îndreaptă în noul continent unde marea noastră artistă are un splendid angajament la Irwing-Place Theater pentru un sezon complet de 8 luni. Tot acolo va juca și dl Const. Radovici.

La teatrul acesta se fac mari pregătiri în vederea seriei acesteia de reprezentații și teatrul a fost complet reorganizat. A fost numit un nou director în locul dlui Conried, anume drul Baumfield, ziarist, autor-dramatic.

Repertoriul pe care-l va juca acolo d-ra Bărsescu în limba germană e compus din tragedii clasice și drame moderne. D-sa va mai lua parte la o serie de matineuri literare organizate pentru popularizarea celei mai de seamă producțiuni literare și artistice germane.

După cât aflăm e vorba ca cu ocazia acestui turneu d-ra Bărsescu și dl Radovici să organizeze în noul continent o serie de reprezentații în limba românească cu piese din repertoriul nostru ca: »Meșterul Manole«, »Mărioara« etc.

— **Noul vapor român »Dacia«**. În privința sosirii în România a noului vapor »Dacia« care a fost construit în șantierele din St-Nazaire, se comunică următoarele amănunte: Vaporul se află terminat complet și dl Popovăți, subdirectorul serviciului maritim român împreună cu personalul vasului »Principesa Maria«, vor sosi la St-Nazaire în ziua de 19 Maiu v. În ziua de 21 Maiu v. se va face recepționarea vasului și încercarea lui cu căldările existente, iar în zilele următoare căldările vor fi demontate, conform contractului și apoi așezându-se din nou, se vor face nouă încercări în largul oceanului. Vasul va pleca din St-Nazaire în ziua de 1 Iunie, fiind încărcat cu cărbuni și fiind alimentate cuptoarele de cărbuni. La sosirea în Constanța se vor face timp de 7—8 zile lucrările pentru amenajarea cuptoarelor pentru a fi alimentate cu păcură, după care vaporul va fi pus în serviciu. Itinerarul noului vas se va întocmi imediat ce va sosi în țară.

— **Cu privire la rămășagul** ce l-a făcut contele Paul Eszterházy cu mai mulți prietini, că va parcurge drumul dela Debretin până la Budapesta cu o trăsură cu patru cai în timp de 3 zile, se anunță din Budapesta, că contele Paul Eszterházy a sosit acolo la timpul fixat, câștigând astfel rămășagul în suma de 4000 cor. Pentru cazul, că n'ar sosi la timp, contele se obligase a plăti suma împătrită, adică 16.000 coroane. Distanța parcursă a fost de 369 kilometri.

— **Scufundarea unui vapor marin**. Se telegrafează din Monterideo, că vaporul norvegian »Nagapare« alaltăieri s'a nesipat din cauza viscolului mare și în câteva minute s'a scufundat. Au pierit 14 oameni.

Un general. A murit generalul di Quinto, fost aghiotant la regele Umberto al Italiei, lângă care se afla când nefericitul Suveran a fost ucis la Monza în 1900. Generalul comandând trupele circ. milaneze, și care s'a luptat cu vitejie la Solferino și Margenta, a fost unul din martorii contelui de Turin în duelul său cu ducele d'Orleans.

— **Cel mai accelerat tren din lume**. Cel mai accelerat tren din lume e expresul de lux al societății căilor ferate din Pensilvania, acest tren circulă între New-York și Chikago. Face în 17 ore și 40 de minute acest drum de 1470 kilometri, și în drum se oprește numai de cinci ori: în Filadelfia, Harrisburg, Pittsburg, în Fort Wayen și în Engleworg. Iuțimea mijlocie e pe oră de optzeci și șapte și patru zecimi de chil, dar pe drumul șes dintre New-York și Filadelfia face pe oră 130 kilometri. Acest tren e renumit că orice întârziere mică o suplinește. În săptămâna trecută d. e. întârzierea de o oră a suplini-o făcând 160 chil. în câte două ore.

— **Mulțumită publică**. Comitetul parohial din Gaiul-mic a primit 50 coroane dela institutul de credit și economii »Timișana« ca întregire la salariul învățătoresc, care sumă primindu-o ne-a pus în cea mai plăcută pozițiune. S'a făcut prin aceasta un mare bine pentru comuna noastră bisericască săracă, pentruce on. institut îi aducem pe calea publicității profundă mulțumită. În

numele comitetului parohial. *Gaiul-mic*, 14 Maiu 1907. *Corneliu Mircea*, învățător, ca notar. *Zaharia Latsco*, paroh, ca președ.

— **Convocare**. Desp. ppsc Chișineu al Reuninței inv. rom. dela școalele conf. gr.-or. din protopresbiteratul aradan I—VII își va ține conferința de primăvară Joi 7/20 Iunie a. c. în comuna Curtici cu ocaziunea examenului final la școala inv. Mihaiu Dragoș.

Programa: 1) Dimineața la 8 ore chemare Duhului sfânt. 2) Ascultarea examenului. 3) Deschiderea ședinței. 4) Constatarea prezenților. 5) Discuțiuni asupra examenului. 6) Cetirea eventualelor disertațiuni. 7) Discuțiuni asupra planului de învățământ. (Se notează că la acest punct fiecare membru prezent va trebui să ia cuvântul). 8. Incassarea taxelor. 9. Propuneri și interpelări. 10. Fixarea proximei ședințe. 11. Încheierea ședinței. Nădab, la 13/26 Maiu 1907. *Traian Tabic*, m. p., secretar. *Dimitrie Boaru* m. p., președinte.

Concert, petreceri.

— Tinerimea școlară și adultă din Sighișoara în frunte cu corpul învățătoresc invită la *Maiul*, ce-l va aranja Duminecă în 20 Maiu v. (2 Iunie n.) a. c. în Deal (Breite). La caz de timp nefavorabil se va ține în ziua de sf. Constantin și Elena. Plecarea va fi la 7 ore a. m. dela școala română gr. or. din loc.

— Tinerimea română din Stremți invită la concertul împreună cu teatru ce se va aranja Duminecă în 20 Maiu (2 Iunie) 1907 în sala școlii din loc. Inceputul la 8 ore seara.

Economie.

In atențiunea posesorilor de vii. Deoarece, după ploaia din zilele acestea, peronospora sau buretele părleii viilor se sporește și cuprinde frunzele și lăstarii viței de viie, pentru nimicirea ei, e necesar ca acum în săptămâna aceasta să se stropescă viile cu o amestecătură, făcută din peatră vânăta, var, și apă.

Despre lipsa stropirei viilor numai aceia se mai îndoiesc, cari din lasă-mă să te las nu se mișcă, sau aceia cari stropind odată, în loc să facă bine s'au trezit cu mai rău.

La cești cu mai rău s'a întâmplat așa, pentru că nu au știut pregăti amestecătura. Au pus prea multă peatră vânăta uitând că ce-i prea mult nu-i sănătos. Pentru aceștia înșirăm următoarele: amestecătura se face astfel, că la 100 litre de apă adăugăm 1 kg. peatră vânăta și 1 kg. var neștians, sau 2 kg. de cel știans și tot măsura aceasta e a se ține, când avem trebuința de mai multă, ori de mai puțină la stropirea cea dintâi, adică 1 la sută. La a doua și a treia stropitură 2 procente, fiind și frunzele și lăstarii mai vâjosi, pot suporta.

Portul Constanța. Se știe cât de mare este traficul de cereale în portul Constanța, mai ales pe la sfârșitul verei și toamna. Cerealele zilnice de vagoane sunt așa de mari, încât chiar dacă s'ar putea satisface ar fi imposibil să încapă atâtă vagoane pe liniile ferate și în port, căci n'ar avea unde să se miște. În acelaș timp aglomerația de cereale este enormă, cu toate măsurile restrictive ce se luau, pentrucă nu există depozite suficiente.

Din această cauză guvernul conservator puse o taxă de 50 lei pe vagon de cereale spre a mai potoli aglomerația.

După cât suntem informați, guvernul liberal va construi în portul Constanța șase magazine de cereale a câte 33.000 tone capacitate fiecare. Se vor putea depozita deci în aceste magazine aproape 200.000 tone de cereale, ceea ce va înlătură în mare parte neajunsurile ce le îmbină actualmente comerțianții din acel port.

Fără cu marele avânt ce a luat industria și exportul nostru de petrol, guvernul național-liberal este hotărât a mai construi încă cinci rezervoare în portul Constanța.

Se știe că actualmente avem 16 rezervoare cu o capacitate de câte 5000 metri cubici de petrol fiecare.

În curând deci vom avea în portul Constanța 21 rezervoare de petrol cu o capacitate totală de 105.000 metri cubici.

Convocare. In senzul §-ului 41 din statute, convocăm adunarea generală a despărțământului *Timișoara* al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« pe 16 Iunie 1907, stil nou, la 3 ore după amiază, în comuna Cheveresul-mare. Obiectele adunării: 1. Deschiderea adunării prin președinte. 2. Raportul anual al comitetului. 3. Cenzurarea socoților. 4. Dizertațiune despre »Influența culturii asupra industriei și economiei«. 5. Stabilirea bugetului pe anul viitor. 6. Alegerea comitetului și a doi delegați pentru adunarea generală a »Asociațiunii«. 7. Pertractarea eventualelor propuneri. — Timișoara, la 25 Maiu 1907. *Direcțiunea despărțământului.*

— **Mulțămîță publică.** Mult Stimate D nă văd. Maria Valdner născ. Cozma din Beiuș, care din dragostea către s. biserică, a făcut însemnate dăruiuri mai multor s. biserici, — a binevoit a dărui și s. biserici din B. St. Martin, o perdea violetă pentru ușile împărătești, și a înfrumusețat măsaiul de pe s. prestol în preț de 20 cor.; credinciosul Miron Popovici, a dăruiut un stihar preotesesc în valoare de 11 cor.; credincioasa Ana Șandor un măsaiu pe s. prestol în preț de 10 cor.; mai mulți credincioși în frunte cu Ioan Lazar epitrop, Vasiliu Laza Mitri, Miron Popovici și Toma Laza au dăruiut un rând întreg de ornate preoțești în valoare de 60 cor.; văd. Eva Leucuța a dăruiut toate luminile de lipsă la serviciul dumnezeesc în s. zi de Paști; binefăcătorilor susmenționați, vin și pe această cale, în numele parohiei, — să le exprim mulțămîță, rugând pe bunul Dzeu, pentru binefacerile prestate să le dăruiască însuși și înmîit. — B. St. Martin în Vinerea s. patimi (3 Maiu st. n.) 1907. Gavril Cristea, paroh gr.-ort. rom.

— **Deschiderea paraclisului din Moloviște.** In ziua de Paști s'a deschis paraclisul românesc din Moloviște. Cu o săptămână înainte se auzise că dela Constantinopol se hotărîse ca în biserica comunală să se officieze alternativ: o săptămână românește și cealaltă grecește. S'a revenit asupra acestei hotărîri, zice-se după raportul Ex. S. Guvernatorului general, spre a se evita certurile. Chiar în ziua de Paști ele au avut loc. Paraclisul este în curtea bisericii după obiceiul. Hristos a înviat! se zice afară în fața poporului. Mai întai au ieșit preoții grecomanii. În năcazul alor noștri nu voiau să se retragă în biserică, și după ce au isprăvit polițaiul îi somează ca să lase și pe români să și facă și ei obiceiul creștinesc. Preotul Ndin și primarul Tapi, obrăznicindu-se, au fost bătuți de soldați cu patul puștei. Procedul acesta i-a adus pe inconștienții agenți ai grecismului la sentimente mai bune, lăsând curtea fraților lor români.

— **Anunț.** un candidat de avocat cu praxă caută aplicare. Adresa la administrația foaiei.

— **Răspuns la o întimpinare.** Ni-se cere publicarea următoarelor șire: In coloanele ziarului »Tribuna« dela 6/19 Aprilie sub titlul de »O întimpinare« vestitul Sofra Chicin încearcă să se spele de învinuirile aduse de mine în »Pop. Rom«. Nr. 9 din acest an.

D-sa vrea cu o singură trăsătură de pană să nimicească toate acele ale mele afirmațiuni. Simplaminte negându-le. Eu le susțin din nou și nu cred să fie frunțaș al neamului românesc care să nu îl cunoască așa după cum eu l-am descris.

La laudelor proprii, am și eu de zis că în afaceri bisericesti: la mari încurcături am ajuns, prin Sofra Chicin et consortes. Nu voiu uita în veci jurământul ce l-a depus cu data unei investigații, și numai atîta zic, că așa să-i ajute Dumnezeu. În afaceri comunale, ca fost jude a trebuit să și ia doi advocați să se spele de învinuirile cu cari a fost întimpinat pe stradă în ziua mare.

Ei apoi podelile din Nădlac să poată vorbi! Doamne ce ne-ar mai spune!

Că influența ce o are? Dl Const. Burdia are mai mare influență și este așezat în mai înalte posturi de cinste decât dl Sofra. Dar cu scârbă și cu dispreț vorbește de el orice român cu inima și sufletul curat. Și Sofra Chicin acelaș preț îl merită ca român.

Făcându-se a fi spălat vine și mă atacă d-sa pe mine. Că aș fi condus de alții? Dle Sofra, eu sunt condus de inima mea românească, care îmi dictează să lucru românește. Nu am fost condus nici când de șeft nici de banii lui Iuda. Poți s'o zici și d-ta aceasta dle Sofra?

Iar atunci când m'am nizuit să contribui și eu cu modesta mea putere la lupta grea ce o poartă oropsitul nostru neam, eu așa cred nu s'ar putea numi mîncărimea de a fi mare și cunoscut înaintea lumii! Eu credeam că aceasta-i datorința fiecărui român. Eu n'am lipsă de a bate calea până la dl fișpan la Măcău, să părăsc pe confrăți de ai mei. Nu am lipsă de a mă linguși pe iângă dl solgăbirău, după cum face Sofra Chicin. Ci când e vorbă de interesul dulcelui și scumpului meu neam românesc nu este stavilă care să mă oprească, nici monstru care să mă înspăimînte, ca să nu lucru românește. Aceea că ce am moștenit mi-se risipește declar de neadevăr. Una am de zis: cartea mea funduară e mai curată decât a lui Sofra Chicin. Că l'am agrăit cu tu, credeam că în ziaristică e cam uzul fără considerare la vîrstă. Altcum în vorbă nu am obiceiul. Nu vreau să susțin că aș fi curat de păcate, căci sunt muritor și eu și mă tem că aș păși ca farizeul din evanghelie. Dar ca român, ca naționalist nu am ce mătura înaintea cășii mele și nu cred să fie cine să-mi arate și cea mai mică vină care s'o fi făcut cu știrea mea?

Pocăință dle Sofra, pocăință multă ca să-ți speli pata ce te acopere și te poartă ca român adevărat și fără să mă rogi, îți voiu da cinstea, care și-se cuvine și mă voiu închina înaintea d-tale. Dar până mergi pe calea apucată niciodată nu.

De învinuirile aduse de mine poștește și vină cu dovezi și le desminte, și nu simplaminte cu o negare.

Și ca sfârșit fie mi iertat a-ți pune și eu o întrebare. Cine și-a fost instructorul la facerea acelei întimpinări? *Nădlac* la 16/29 Aprilie 1907. *Uroș Păteanu* plugar.

— **Condamnat la moarte.** Andrei Zaica din Fizeș a fost condamnat la moarte din partea curței cu jurați dela Lugoș, pentru omor întreit. Stăpânul său Tölgyesi începuse a fi nemulțumit cu el, pentru că econoama acestuia Elena Hege-düs îl părăsise încontinuu, că nu și împlinește cum se cade slujba. Indignat Zaica a omorît-o pe econoama. Pe urmă ca să și acopere crima l-a omorît și pe Tölgyesi și pe servitoarea. Crima s'a descoperit. Pe Zaica l-a apărât dl C. Brediceanu, cercând să dovediască că crima n'a fost premeditată.

— **Un proces mare** se pertractează de prezent în Budapesta. In anul 1904 a fost atacată o trăsură de poștă în apropierea Vațului din partea unor tâlhari, omorând pe poștașul și pe vizitiul și furând paralele aflate, câteva mii. Acuzați sunt Barna, Boné și Oláh. Se ascultă o sumedenie de martori. Pertractarea va mai ținea câteva zile.

— **Spiritul comercial.** Ziarul grec »Cosmos« ne surprinde cu proba statistică ce ne-o dă că nu englezul, nici francezul, ci belgianul e cel mai comercial din Europa.

Astfel »națiunea de băcani« — englezii au avut în 1905 un comerț de 22 miliarde lei, Germania de 15 miliarde, Franța de 8.75 miliarde, iar mica Belgie numai de 7 miliarde. Dar având 7 milioane de locuitori, vine câte un miliard de lei de un milion de locuitori, sau o mie de lei de cap.

Nu tot astfel stau lucrurile în Anglia, unde populațiunea e de 43 milioane de locuitori, sau în Germania care are 60 de milioane ori în Franța unde sunt 39 de mil. locuitori.

Deci belgianul e comerciantul *par excellence*.

— **O profeție.** Dl Hugh Bell noul președinte al institutului de fer și oțel din New York într'un discurs al său, a prezis că peste o sută de ani trecerea oceanului Atlantic nu se va mai face cu mașinile de vapor, va fi de asemenea mult redus numărul de oameni întrebuițat la echipagiul vapoarelor. Vasele, a zis Bell, vor fi mișcate de energia electrică produsă prin cataractele Niagarei și transmisă pe desubtul Oceanului prin telegrafia fără sirmă.

Oricât de stranie s'ar părea această profeție nu ne oferă ceva extraordinar, ceva de necrezut, dacă vom ținea în seamă cecece a fost realizat dela 1807 până în zilele noastre. Evoluția lumii

se manifestă într'o serie neîntreruptă de visuri, care se realizează mai înainte sau mai târziu. Dl Hugh Bell, a făcut apoi în acelaș discurs o statistică a ferului, arătând creșterea miraculoasă a producțiunii ferului, al cărui record îl țin cele trei state mari Statele-Unite, Anglia și Germania.

— **Schwab**, președintele trustului oțelului din Statele-Unite, se simte pare-se, strivit sub greutatea bogăției sale. El caută să și vîndă palatul din New-York, care a costat 15 milioane de franci. Dă ca motiv că s'a plictisit să mai ducă vieața ce se cerea într'un astfel de palat mareț. Urmând pilda fostului său șef Carnegie, el dăruește în fiecare an sume mari.

Când s'a măritat soru-sa, acum câteva săptămâni, i-a dat o zestre de 10 milioane. A dăruiut acum o sumă egală logodnicei fratelui său, Ed. Schwab. Dar, spre marea i mirare, darul nu a fost primit, căci viitoarea d-nă Schwab a declarat că nici logodnicul ei, nici dânsa n'au de gând să trăiască în bogăție.

Eduard Schwab în'are avere personală, dar câștigă mult ca inginer.

— **Căutăm medic român!** Ni-ne scrie: Postul de medic cercual din Bozovicu (com. Caraș-Severin) e vacant și se va întregi prin alegerea din 22 Iunie a. c. Atragem atențiunea medicilor români, cu atît mai vîrtos, că Bozovicu și jurul lui e un ținut curat românesc și medicul poate conta la un venit anual de circa 10.000 coroane.

— **Otrăvitorii din Sat-Chinez.** Ni-se comunică din Timișoara că procesul criminal al otrăvitorilor din Sat-Chinez a luat altă întorsătură. Cei mai mulți martori au mărturisit, că Adam Rieder i-a îndemnat să facă mărturisire contra acuzatului Pavel Variașan. Lucreția Popoviciu a spus că ei i-a promis Rieder 200 cor., dacă mărturisește așa cum voiește el; asemenea și Mita Radu, iar Vaza Ungurean zice că Rieder i-ar fi declarat că nici pentru 8—10 mii cor. nu ar fi făcut năcaz acuzaților. Pe Pana Brașovan încă a ademenit o Rieder ca să l-ingreuneze pe Variașan, spunând că ia imbiat otravă pe bani.

Medicul de tribunal dr. Enric Szigeti a înaintat apoi raportul său, conform căruia documentează că Sava Vuici a murit otrăvit fiind cu arsen. Pertractarea continuă și abia peste câteva zile se va termina.

— **Pentru o întreagă uniformă de haine bărbătești** (3 metri) pănură de lână fl. 6.50—7.50 și 8.50. Poștiți și cereți mustă. Excluziva măgăzină a fabricii de pănuri Leichner és Fleischer în Arad, Szabadság-tér 17.

— „Nu mai e“ pipă cu băgău, inveninare de nicotin, fum de tutun puturos. Să folosim camisul totdeauna curat, lungimea 65 cm. 3 cor. în loc 45 cm. lung. 2 cor. Țigaretă dela 90 bani. Tevele de ciubuc se fabrică la comandă. Pipă de vînat nouate 3 cor. Se trimite ori-unde cu rambursă din partea lui Horváth Florián, Budapesta, Ráday-utca 14.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul »Am fost bețiv.«

— **Knizse István**, măiestru de arme cu diplomă, în Arad, în sala de tir din pădurița orașului, primește reparația a tot felul de arme, face paturi de puști și lamite pe lîngă prețuri moderate și garanție.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut și se află de vînzare la institutul tipografic *Minerva*, București, Bulevardul Academiei următoarele cărți:

1. »Prin Bulgaria la Constantinopol« de N. Iorga, prețul lei 2.50.
2. »La Noi în Vișoara« de M. Sadoveanu, prețul lei 2.—
3. »Vulturii«, schițe și nuvele de I. A. Bassarabescu, lei 1.50.
4. »La Sezătoare«, povești și snoave de Virgil Caraiuan, prețul lei 1.50.
5. »Chinuții«, nuvele și schițe din vieața de port de N. Dunăreanu, prețul lei 1.50.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

La „Cănele negru“.

Recomandă băcănia sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprrijiniți pe comerciantul român!

Telefon 441.

Telefon 441.

Avis.

Se atrage atențiunea acționarilor dela „SENTINELA“ să nu uite a trimite până ia 1 Iuliu 1907 declarațiile de opțiune la emisiunea nouă de acții a 106 cor., având a plăti numai 36 cor. până la 1 Septembrie 1907. După 1 Iuliu 1907 se pot face subscripțiuni de acții numai cu 110 cor. de acții. La cerere se trimite prospect celor interesați.

Satul-nou, Mai 1907.

„SENTINELA“
institut de economii și credit
ca societate pe acții.

Sanatoriul și hidroterapia

alui

Dr. RÁCZ ÖDÖN

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-utca nr. 7.

Telefon 639.

Deschii îndecursul anul întreg pentru
bolnavi interni și externi.

Băi electrice. Hidroterapie, tratament electric, băi de carbogen, de ectină și minerale. Tratament cu aer cald, dulapuri de aburi, cură de nomol de Pöstyéni. Băi de nomol de Franzesbad, cu nomol original. Impachetări cu nomol. Inhalazioni. Masage cu vibrații. Cură de slăbire și îngrășare.

Se recomandă:

la nervozitate, istovire de ori ce fel, afecțiuni de stomac, intestine, inimă, plămâni și organele respirării, la reumă articulară și musculară.

Resultate escelente.

Supraveghiere permanentă medicală; prețuri ieftine, Pensiune (locuință și alimentare) pe zi 3—5—7 cor.

Cu plăcere ofere prospecte și lămuriri

Dr. RÁCZ ÖDÖN

proprietarul și conducătorul institutului.

Cele mai bune coase pe lume
sunt coasele

„Bur“ și „Japonez“.

Aceste coase sunt pregătite din
oțel Svedian și se trimit numai
cu garanță.

Fiecare bucată care nu convine
se schimbă gratuit.

Prețul coaselor: 75 cm.
1 fl. 10 cr.

80 cm. 85 cm 90 cm. 95 cm.
1.15 cr. 1.20 cr. 1.30 cr. 1.35 cr

Adresa exactă:

Grauer Mihály

Köbánya 14.

Tot de acolo se pot procura
cele mai bune briciuri, preț-
tul 1 fl. 20 cr., 1 fl. 50 cr. și
2 fl. 50 cr.

Veritabila alifie de plante

►►► pentru rane! ◀◀◀

Cea mai bună pentru orice rane cât de
vechi, umflături, reumă și alte atacuri.
Prin efectul alinător ce-l are iutrece ori
care alta preparație.

Prin încercarea de mai mulți ani este re-
cunoscută de escelentă și mulți oameni
sunt recunoscători acestei alifii de plante,
recăpătându-și sănătatea.

In ori și care casă este indispensabilă ca
doflorie de casă.

Singura provăzută cu marca »Mântuito-
rul«, este veritabilă.

Se poate căpăta în farmacia la »Mântui-
torul«, a lui

Lukács Ferencz

■ ■ ■ în MAKÓ. ■ ■ ■

Prețul unui borcan 1 cor. 50 fil. La co-
mande de 3 borcane, câte 1 borcan costă
1 Cor, 35 fil.

Cel ce dorește a avea

RACHIE

ieftină,

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul

Radovan Popovits, în Ujvidék,

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate
răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu praf
cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

Constantin Georgevici

croitor de haine preoțești

VERSEC, strada Gödör nr. 22.

Recomandă în atențiunea binevoitoare a
clerului pregătirea a lor

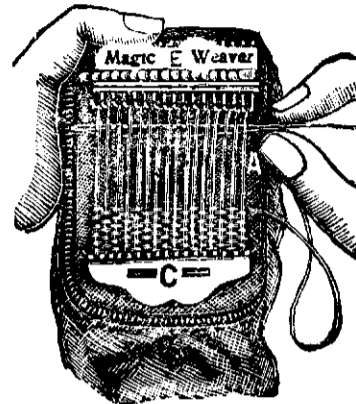
totfelul de haine preoțești

pe lângă prețuri favorabile

și serviciu prompt.

La comande se cere trimiterea unei odăj
pii întrebuințate.

Numai există ciorapi îngăuriți

dacă folosești ma-
șina de țesut cio-
rapi așa numită

Magic-Weaver

cu care se pot re-
para ciorapi cu ușu-
rință, chear și un
copil poate lucra
cu aceasta mașină
se poate căpăta la
firma

Wieg Testvérek

BUDAPEST, V., Deák Ferencz-utca 16.

O mașină costa 3.50 cor. instrucțiunea
85 fileri.

Stofă de congré pentru perdele

8 cm. lată costă 90 fil.

110 » » » 116 »

25000 Mtr. în ă 80 fileri în resturi de
8—15 mtr. Probe se trimit în bucată de cel
puțin 25 mtr.

Cântarea înaltă sufletul!

GEORGE DIMA: Cele mai frumoase compo-
zițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru
cântare și pian, coruri mixte și de bărbați
etc. ale acestui măestru al muzicii au apărut la
H. ZEIDNER în Brașov. Catalog gratuit!

In aceeași librărie este un sortiment bogat în
cărți literare românești, de utensilii
pentru scris și desen, deposit de hârtie, și
despre aceste se află catalog, care se trimite
gratuit.

Am fost bețiv în totdeauna pânăce
n'am folosit medi-
camentul contra beuturii alui Frankl
Azi mă în torc cu scârbă dela ori
ce beătură spirțuoasă. K. M. casa p.
Acest medicament n'are nici gust, nici
miros. Se poate pune în ori și ce beu-
tură spirțuoasă. Sănătății nu-i stricăcios.
Un flacon întreg 5 coroane. Acest me-
dicament nu se poate procura și nu se
poate căpăta nicăiri, decât în farmecia
lui

FRANKL ANTAL

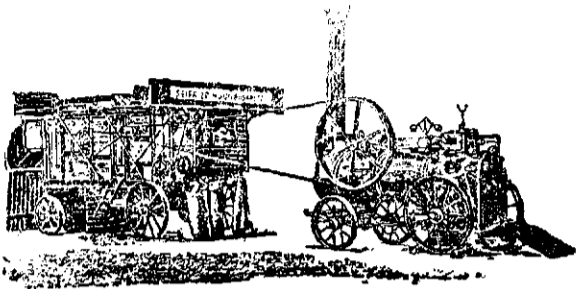
(Szeged, Felsőváros
nr. 20)

Iun. Hepp Gyula

LIPPA.

Recomandă asortimentul lui de **diferite pieluri**, anume opinci recunoscute de locuitorii români din ținuturi veche.

FIRMA FONDATĂ LA ANUL 1860.

Provisiuni de mașini cu vapor

LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie

în formă întrebuințată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de plătere foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

IN AMERICA DE NORD
la **Waynesboro Pa.**

The Geiser se află

Manufacturing Co.

la care se află de vânzare mașinele cele mai bune și mai noi, inventate numai de doi ani încoace.

MAȘINI DE TREIERAT, bucate cu elevator, suie paiele sus pe jireadă (sau cozol). **LOCOMOTIVE** care se trag de sine singure și trage și treierătorii după ele.

LOCOMOTIVĂ și **PLUGURI**, plug cu 6 fere, plug cu 8 fere și cu 12 fere; puterea locomotivei dela 18 până la 40 de cai. Și este locomotivă purtătoare cu numele „PERLESS”, cu putere dela 6 până la 30 de cai

Tot aceasta societate caută un neguțator de mașini la care pot să-i deie în vânzare, arătând prețurile și săi arate un nou chip de a câștiga bani prin mașinele din America Ori care neguțator poate să probeze numai un an și va afla că mașinile Americane sunt cele mai bune.

Dacă vrei să cumperi ghete bune și țititoare

de lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Czernóczy Mihály

ARAD, str. Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetete prețuri tite de el însuși.

Comande după măsură se fac prompt și ieftin

Cine suferă de stomac

cine merge la băi,

în general cu-i e dragă sănătatea și viața, să nu negligeze a-și da munda imediat brăul meu apăsător de stomac, patentat, care la să înceteze ori ce boale vechi de stomac, sgârșiri, dureri, arsuri și și poate mânca ori ce, scrisorile de recunoștință dovedesc că fără aceasta nu e viață decare, e de neprețuit să se poarte vara noaptea și după baie, nu provoacă numai asudare, acoperă părțile gingașe ale organismului, și împiedică răceala stomacului, tocmai de aceea cunosc din sgârșenie nu și-l procură, își pune viața în joc. — Nr. I pentru bărbați sau femei, care măr se potrivește la cei mai mulți, costă 3 cor. Nr. II pentru statură mari de tot costă 4 cor.

Contrafacerea e interzisă:

Adresa: Takáts Dániel, Nagyvárad, Sorompú utca nr. 11.

Pentru economi!

„Peronospin“ mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporii, la stropirea viilor. Nedeasămănat cu mult mai bun și mai ieftin este în folosință „Peronospin“-ul, decât peata vânăată. Cu „Peronospin“-ul stropind via, 1 hectolitr vine la 50 fil., pe când cu peatra vânăată 1 cor. 60 fil., fiind peatra vânăată astăzi foarte scumpă. Ca fieștecare proprietar de vie să poată căpăta numai veritabilul „Peronospin“ dau favorul acela că deja la comanda de 8 pachete trimit francat.

Prin întrebuințarea „Peronospin“-ului, via va fi hotărât mai frumoasă, boambale de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea pietrii vânăate, nu s-a ajuns aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatra vânăată vorzește peste mătură frunzele și prin asta abstrage din puterea și sucul viței, ceea ce înseamnă pierdere de putere. — Pravul de stropit al meu, ține viața mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă.

„Peronospin“-ul se deja de 6 ani în folosință cu rezultate foarte favorabile. Prețul unui pachet este 60 fileri. — Revanzătorii, comercianții capătă rabat corespunzător.

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor.

Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru ori-care econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta să urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă, pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fil.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este că vitele, și porcii suferă mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor — ba chiar slăbindu-i, astfel încât în loc de a li-să ridica prețul, chiar perd din valoare. De aceea fiecare econom să întrebuințeze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor liqueuri. Cine vrea să-și prepara rum și liqueuri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru 1 litră 40 fil. Tot cu acest preț să capătă și pentru rachiu de prune, sliboviția, borovicka, de drojde, de bucate și altele.

Toate aceste se capătă la **Cornel Demeter, apotecar, Szászváros, Piața școlii nr. 38.**

BRAUN ANTAL

cel dintâi pregătitor de instrumente din Ungaria sudică.

Temesvár (Belváros), Jenőherczeg-u. 14, (casa propr).

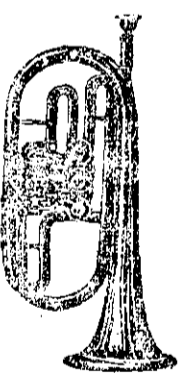
Furnisorul alianței trenurilor de stat. Furnisorul nenumăratelor orchestre particulare, a pompierilor, de teatru, școlilor de oraș, precum și a multor multor instrucțiuni școlare.

Mare asortiment de vioare, harmonici de cimbale, construcția cea mai bună toate pregătite în atelierul meu, precum și instrumentele recunoscute de aramă, lemn și alama.

Magazin de tot felul de vioare originale italiene, franceze, maghiare, germane și violoncele. Tot felul de opuri muzicale.

Reparaturi se eptuesc grabnic și punctual.

Instrumente vechi cumpăr sau scsimb cu altele. Tot felul de instrumente pentru organizații de orchestră. Prețurile cele mai moderate. — Catalog ilustrat se trimite gratuit și nefrancat.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, îndepindere de sticlărie (Hotelul „Pannónia“).

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efaceptuesce pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. In ramul vieții: capitale cu termen flex, rente, roestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte spese de înmormântare. Aceste din, urmă dela 50—600 cor. se plătesc la moment in ziua morții întâmplată;

2. In ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a. .

3. Contra furtulul de bani, bijuterii, valori, haine reovisite ș. a prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orș, encoruz, ovės, viș (vinș), plănșe industriale, cânepă, in, hîmeș, nătreș, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturele noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ in Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 390.

Asigurați contra grindinei: cucuruza, grâu, secăra, ovězș și toată economia

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Din cauza mutării localului lui de prăvălie

prețurile sunt foarte reduse. Cei mai fini ochelari și Zwickeri cu 1 și 2 coroane.

Bandage pentru surpătură 5 coroane, din cea mai fină peli de clase 7 coroane. La magazinul cu nuele medicale a lui

Deutsch Mihály în Arad,

Strada Deák Ferencz, în casa hotelului »Vass«.

Unde se poate căpăta
Unde se poate căpăta
Unde se poate căpăta
Unde se poate căpăta

Cinei mai solid? Mita Perinacz.

Undei prăvălia lui Mita Perinacz?

Telegram-adres: PERINACZ Pancsova nr. 35.

Am onoare a aduce la cunoștința onoraților cumpărători, că prăvălia

Masztig P. és társa

de pe Andrassy-tér Nr. 22, am cumpărat-o noi și o vindem sub firma noastră.

Cu distinsă stimă:

PFEIFER PÁL és TESTV.

Prețuri fixe ieftine!

Batiste 1/2 duzină cu 3 ajururi de in 1.75 cr.
Ciorapi de ață brodați cu mătase 75 cr.
De flor fără cusătură, dela 55 cr. în sus.
Albituri de mătăsă de damast. Cele mai fine stofe de lână și de spălat.
Zefir frumos 60 cm. lat cu 13 cr.
Cămăși de damă frumoase de șifon spălate, cu 95, 1.20, 1.38 cr.

Delainuri de spălat frumoase 19, 23 cr.
Prosoape fine de frotat 65, 75, 1.10 cr.
Bluse frumoase brodate 88, 1.20 cr.
Ciorapi fini de ață ajour 65, 75, 85 cr.
Cămăși de zefir englezesc fabricația proprie cu 1.85 cr
1/4 duzină ciorapi bărbătești 50 cr.
Cravate elegante de pichet 1/4 duzină 50 cr.

Ismene scurte 56, 75 cr.

Mănuși de ață și de mătase lungi, perechea cu 25, 35, 45, 55 cr. în sus.

Umbrele de ploaie și soare fine.

Lucruri de mână imprimate și începute cu toate prețurile convenabile.

Prăvălia centrală: Ferenciek 4, și Egyetem-tér 5.

GEORG KAPFER

măstru de sculptură în piatră.

Temesvár-Fabrik, Andrassy-ut 16 și Versecz, colț cu strada Rudszitz și Rathhaus.

își recomandă

magazinul de plăci de marmoră pentru mobile tot asemenea de

Monumente

atestat propriu

Având un magazin bogat, liferez mai ieftin ca ori ce concurență.

Recomandându-mă on. public, cu stimă

Georg Kapfer

măstru de sculptură în piatră

Unde se poate mai bine și mai ieftin cumpăra? la MITA PERINACZ.

toate lucrurile trebuincioase în biserici? la Mita Perinacz.
baldahine, prapori, policandre, șfeșnici și candelē? la Mita Perinacz.
steaguri trebuincioase pentru societăți a cântăreților? la Mita Perinacz.
ciasuri pe părete? la Mita Perinacz.
ciasuri pentru buzunar, de aur și argint? la Mita Perinacz.
cias bun pentru buzunar cu 5 coroane? la Mita Perinacz.
lanțuri de aur, inele cercei și medalii? la Mita Perinacz.
Șmuc pentru mirese? la Mita Perinacz.
obiecte din diamant și Brilliant? la Mita Perinacz.
farfuri de arjint și arjint de China? la Mita Perinacz.
alte obiecte făcute de arjint și argint de China? la Mita Perinacz.
icone rusice? la Mita Perinacz.
mașini de casut? la Mita Perinacz.
oglinde de tot soiul? la Mita Perinacz.
rate lunare? la Mita Perinacz.

în Pancsova.

Filiață în T.-Recaș.

Filiață în Buziaș.

Expositură în Toracul-mic.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.500.000.
Capital de fond Cor. 600.000. Fond de rezervă Cor. 200.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4½%, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% interese neto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală, și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

Nici la o familie nu-i iertat

să lipsească gramofonul!

Prețuri foarte ieftine! Phonograful lui Edison dela 5 fl. în sus. Gramofon cu plăci dela 9 fl. în sus. Automate pentru ospătari dela 35 fl. în sus. Suluri plăci duble mare asortiment. Noutăți Gramophon suruitor! Ilustrate cu cântece și note, bucata 20 cr. Catalog ilustrat despre Phonograph, Gramophon și Automate se trimite gratuit și scutită de timbru. Primesc tot felul de plăci întrebuintate sau le schimb după plac. Cel mai ieftin izvor de ajustare pe acest teren în întreaga Ungaria.

Tóth József,
comerciant de gramophone Szeged, str. Könyök nr. 3. Correspondență în orice limbă.
Nouă plăci românești!

➔ Puțin venit, mare circulație! ➔

Nu este un cadou mai frumos decât un gramophon.

Distruge cu totul fără durere bătăturile și negcii preparatul așa numit

SALICYL
—
— **TYUKSZEMIRTÓ**
al lui VASVÁRY.

Bătăturile cele mai vechi și mai îndărătnice le face să dispară în 4—5 zile.

Prețul unei sticle 70 fileri.

Impedecă în timpul cel mai scurt căderea părului; după câteva fricțiuni pe pelea capului dispăre de tot mătreața prin

Elixirul de păr
al lui VASVÁRY.

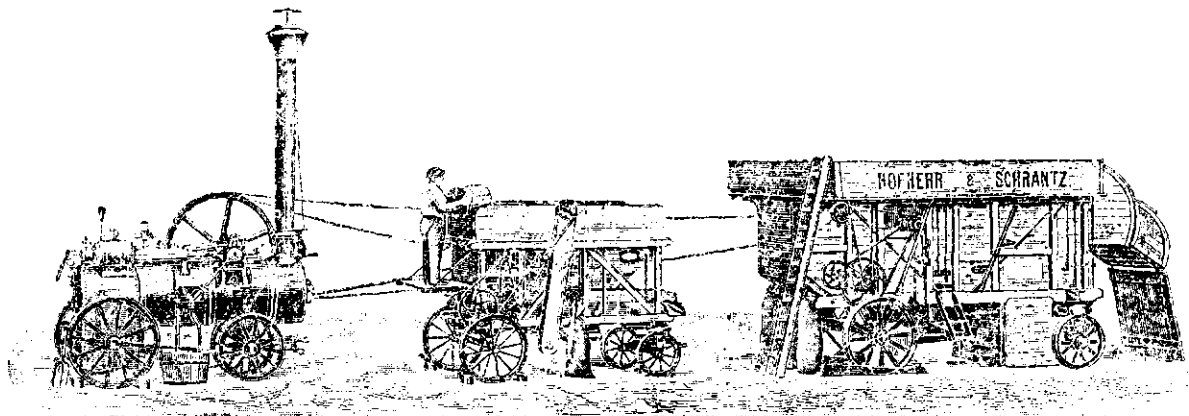
Are parfum plăcut! Răcorește pelea capului.

Prețul unei sticle cor. 1.50.

Se capătă numai în farmacia lui

Vasváry Elemér în Hódmező-Vásárhely.

Când se comandă, vă rugăm să vă provocați la „Tribuna“.

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

Garnituri de triori cu aburi

cu presse late de paie și elevatoare,

Locomobile de benzin cu mașini de treierat

de ale lui HOFFER ÉS SCHRANTZ

Și tot felul de articli economici și tehnici.

Mașini de secerat și legat sistemul MC. KORMICK.

Reprezentantul general:

EDUARD KARNER

deposit de mașini, TEMESVÁR, oraș (Belváros).

Cancelarie: Strada Báthori nr. 1.

Deposit: Erőd-u. nr. 5.